

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітній ступінь – «Магістр»

**на тему: Забезпечення інвестиційної привабливості експортно
орієнтованих підприємств у сучасних умовах**

Виконав:

Лисенко Ігор Анатолійович
студент спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Керівник:

Гузенко Тетяна Сергіївна
к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Рецензент:

Дорофєєв Олександр Вікторович
д.е.н., професор кафедри публічного управління
і адміністрування
Полтавського державного аграрного університету

АНОТАЦІЯ

Лисенко І.А. Забезпечення інвестиційної привабливості експортно орієнтованих підприємств у сучасних умовах.

Кваліфікаційна робота зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», СНАУ, Суми. 2023 р. Рукопис.

Для створення ефективного механізму інвестиційного забезпечення підприємств важливо систематизувати та сформулювати систему інвестиційного забезпечення підприємств. Загальний баланс підприємства протягом аналізованого періоду збільшився на 23,45%, що є результатом розвитку підприємства. Загальний власний капітал збільшився на 54,45%, що свідчить про позитивні зміни у фінансовому стані компанії. Також з'явилися довгострокові кредити банків в 2022 році, що може свідчити про потребу в додатковому фінансуванні для довгострокових проектів. Коефіцієнт поточної ліквідності у 2022 р. більший за одиницю, що вказує на те, що підприємство має достатньо оборотних активів для покриття своїх поточних зобов'язань. Дослідивши розрахункові значення показників інвестиційної привабливості підприємства за аналізований період, констатуємо, що у 2022 р. інвесторам може бути цікаво підприємство через підвищення самофінансування, покращення ліквідності та наявність достатньої кількості власних ресурсів для покриття зобов'язань. В результаті проведеного оцінювання, ТОВ "Свіда" у 2022 році можна класифікувати як підприємство "Середньої якості" з ступенем впевненості в оцінці на рівні 64%.

Виявлено, що ТОВ «Свіда» регулярно оцінює ефективність системи управління ризиками та вдосконалює її для забезпечення оптимального рівня управління ризиками в інвестиційній діяльності підприємства. Проведений аналіз чутливості дозволив виявити критичні фактори, що мають найбільший вплив та розробити заходи для запобігання негативним наслідкам. Діяльність ТОВ «Свіда» виявляє найбільшу чутливість до зміни обсягу інвестованих коштів. Зменшення суми інвестицій на понад 13,77% може призвести до початку отримання підприємством збитків. Такі зміни можуть вплинути на фінансовий стан підприємства і його прибутковість. Проведена оцінка доцільності та ефективності випуску лісових облігацій для ТОВ «Свіда» у 2024-2025 роках. З урахуванням фактичних та розрахункових даних, визначено, що оптимальним варіантом розподілу власного та позикового капіталу буде співвідношення 31% та 69% відповідно. Таким чином підприємство має можливість сформувати максимальний обсяг прибутку та рентабельність власного капіталу за високого значення ефекту фінансового левериджу. Передбачаємо, що короткострокові кредити становитимуть 70%, «лісові» облігації – 15%, а поточні зобов'язання за розрахунками – 15%. Запропоновано інвестиційні проекти з прогнозованим терміном реалізації з 2022 по 2025 рік. Кожен з цих проектів передбачає мінімум чотири роки інвестиційних витрат та спрямовується на зовнішні ринки.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, фінансові результати, фінансове становище, ефективність, ризик, ризик-менеджмент, прибуток.

SUMMARY

Lysenko I.A. Ensuring the investment attractiveness of export-oriented enterprises in modern conditions.

Qualification work on specialty 072 "Finance, banking and insurance", SNAU, Sumy. 2023. Manuscript.

To create an effective mechanism of investment support for enterprises, it is important to systematize and formulate a system of investment support for enterprises. The total balance sheet of the enterprise during the analyzed period increased by 23.45%, which is the result of the development of the enterprise. Total equity increased by 54.45%, which indicates positive changes in the company's financial condition. Also, long-term bank loans appeared in 2022, which may indicate the need for additional financing for long-term projects. The ratio of current liquidity in 2022 is greater than one, which indicates that the company has enough current assets to cover its current liabilities. Having studied the estimated values of the company's investment attractiveness indicators for the analyzed period, we state that in 2022, investors may be interested in the company due to increased self-financing, improved liquidity and the availability of a sufficient amount of own resources to cover liabilities. As a result of the assessment, Svida LLC in 2022 can be classified as an "Average quality" enterprise with a degree of confidence in the assessment at the level of 64%.

It was revealed that "Svida" LLC regularly evaluates the effectiveness of the risk management system and improves it to ensure the optimal level of risk management in the investment activities of the enterprise. The conducted sensitivity analysis made it possible to identify critical factors that have the greatest impact and to develop measures to prevent negative consequences. The activity of "Svida" LLC shows the greatest sensitivity to changes in the volume of invested funds. A decrease in the amount of investments by more than 13.77% may lead to the beginning of receiving losses by the company. Such changes can affect the financial condition of the enterprise and its profitability. An assessment of the feasibility and effectiveness of issuing forest bonds for "Svida" LLC in 2024-2025 was carried out. Taking into account the actual and estimated data, it was determined that the ratio of 31% and 69%, respectively, would be the optimal option for the distribution of equity and loan capital. In this way, the company has the opportunity to generate the maximum amount of profit and profitability of own capital with a high value of the effect of financial leverage. We assume that short-term loans will make up 70%, "forest" bonds - 15%, and current liabilities according to settlements - 15%. Investment projects with a projected implementation period from 2022 to 2025 are proposed. Each of these projects involves a minimum of four years of investment costs and is aimed at foreign markets.

Keywords: investment, investment attractiveness, financial results, financial position, efficiency, risk, risk management, profit.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СВІДА» В СУЧАСНИХ УМОВАХ	20
2.1 Фінансово-економічна характеристика підприємства	20
2.2 Оцінка фінансового становища та фінансових результатів діяльності ТОВ «Свіда»	28
2.3 Оцінка інвестиційної привабливості та інвестиційної активності ТОВ «Свіда»	37
РОЗДІЛ 3 СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «СВІДА» У СУЧАСНИХ УМОВАХ	43
3.1 Розвиток системи ризик-менеджменту інвестиційної діяльності ТОВ «Свіда»	43
3.2 Перспективні напрямки фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємства	48
3.3 Оцінка ефективності реалізації інвестиційних проєктів ТОВ «Свіда»	55
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ	69

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасна економічна політика України вже зорієнтована на інтеграцію в європейський економічний простір, який характеризується інтенсивністю економічної конкуренції зі значною перевагою інвестиційно-інноваційної складової. Забезпечення швидкого розвитку економіки України за цією траєкторією можливе при сталому інвестуванні українських підприємств з метою утримання наявних стратегічних позицій та формування нових стійких конкурентних переваг шляхом розвитку інноваційної діяльності або трансферту новітніх технологій. Отже, для досягнення кардинальних позитивних зміни, економіка України потребує значних обсягів інвестування, в тому числі іноземного, що можна досягти шляхом удосконалення управлінського поведіння в інвестиційно-інноваційній діяльності вітчизняних підприємств та відповідного наукового забезпечення розвитку цього процесу.

Політика формування інвестиційної діяльності підприємства здійснюється у сфері взаємозалежних інтересів як самого підприємства, так і його потенційних інвесторів. Привабливість залучення інвестицій залежить від врахування та розуміння інтересів партнерів, а також від можливості бачити об'єкт та предмет інвестування з позиції інвестора та оцінити його інвестиційну привабливість. Визначення інвестиційної спроможності кожного окремого підприємства, як потенційного об'єкта інвестування, здійснюється інвесторами в процесі вибору в придбанні альтернативних об'єктів і купівлі акцій окремих підприємств, визначення доцільності капітальних вкладень.

Питанню процесу управління інвестиційною привабливістю підприємств приділено досить велика кількість робіт як національних, так й іноземних вчених-практиків, а саме: Атамась Г., Петренко О., Бессонова С., Вірянська О.В., Єпіфанова І. Ю., Дідур К. М., Книш О.А., Падерін І.Д., Жадько К.С., Крупка М. І., Лагодієнко Н. В., Шаповалова І. О., Малій О. Г., Михайлович Д. Ю., Рудич Л., Сухомлин М. П., Бабець І. Г., Томашевська А. М., Чапляк Н. Але непростий процес трансформації економічних відносин в Україні вимагає поглиблення теоретичних

і практичних напрацювань щодо забезпечення інвестиційної привабливості підприємства в умовах невизначеності та ризику.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та визначення основних напрямків удосконалення забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Відповідно до поставленої мети були вирішені такі **завдання**:

- розглянуто теоретико-методичні засади забезпечення інвестиційної привабливості підприємства;
- дано оцінку інвестиційної привабливості та визначено фактори впливу на неї;
- проаналізовано фінансові результати діяльності ТОВ «Свіда»;
- оцінено фінансове становище ТОВ «Свіда»;
- обґрунтовано доцільність реалізації інвестиційних проектів для ТОВ «Свіда»;
- виявлено на основі аналізу чутливості, критичні фактори, що мають найбільший вплив та розроблено заходи для запобігання негативним наслідкам;
- обґрунтовано доцільність випуску лісових облігацій ТОВ «Свіда»;
- зроблено висновки.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні рекомендації щодо забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Елементами наукової новизни одержаних результатів роботи є розробка і обґрунтування пропозицій щодо забезпечення інвестиційної привабливості підприємства, що враховують реалізацію інвестиційних проектів та створення ефективної системи ризик-менеджменту.

Практичне значення одержаних результатів визначається обґрунтованими пропозиціями щодо формування системи забезпечення інвестиційної привабливості в умовах невизначеності та ризику, які базуються на створенні

ефективної системи ризик-менеджменту і враховують реалізацію інвестиційних проектів.

При написанні кваліфікаційної роботи використовувались такі **методи дослідження**: абстрагування; узагальнення; аналізу (ретроспективний аналіз, структурний аналіз, порівняльний аналіз, коефіцієнтний аналіз), графічний, моделювання тощо.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Положення кваліфікаційної роботи знайшли відображення у матеріалах конференцій: Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (25-28 квітня 2023 р.); V Міжнародна науково-практична конференція «GLOBAL SCIENCE: PROSPECTS AND INNOVATIONS», 28-30.12.2023 Ліверпуль, Великобританія.

Публікації. За матеріалами кваліфікаційної роботи опубліковано 2 тези наукових конференцій.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 46 найменування, 2 додатків. Основний текст викладений на 69 сторінках комп'ютерного тексту, робота містить 19 таблиць, 7 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інвестиційна діяльність визнається ключовим чинником у розвитку підприємств, допомагаючи їм залишатися конкурентоспроможними та впроваджувати інноваційні технології. Для активізації інвестиційних процесів необхідно мати достатню кількість інвестиційних ресурсів, які можуть бути власними, залученими чи позиченими коштами.

Важливим завданням в післявоєнному відновленні України є забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості, що вимагає повертання як іноземних, так і національних інвесторів. Використання синергетичного підходу до повертання інвестицій створює стійку основу для відновлення та розвитку України після конфлікту, враховуючи всі можливості та переваги інвестицій для максимально ефективного використання їхнього потенціалу у відновленні країни [39].

Щодо поняття «інвестиційне забезпечення», більшість вчених розглядає його як фінансовий інструмент. Однак Михайлович Д. Ю. пропонує розуміти його як систему «заходів щодо концентрації та реалізації інвестицій, вибору раціональних методів управління у сфері інвестування» [24]. Враховуючи всі ці аспекти, інвестиційне забезпечення підприємства можна розглядати як процес, який включає створення необхідних організаційно-економічних умов для проведення інвестиційної діяльності суб'єктом господарювання [17]. Цей процес враховує залучення та використання інвестиційних ресурсів та оцінювання рівня інвестиційної привабливості для обґрунтування доцільності вирішення інвестиційних питань.

Підсумовуючи, інвестиційне забезпечення є важливою умовою для вирішення стратегічних та значущих завдань розвитку та ефективності діяльності підприємств у всіх галузях національного господарства України [5]. Перехід до

визначення концепції "механізм інвестиційного забезпечення" включає аналіз теоретичних основ інвестиційного забезпечення, систематизацію понять та формування визначення механізму інвестиційного забезпечення підприємств.

Економічний зміст категорії «механізм інвестиційного забезпечення підприємств!» можна розкрити як систему взаємодій економічних відносин, принципів, методів, засобів і форм управління [30]. Ця система враховує здатність механізму забезпечувати належний рівень інвестиційної привабливості підприємства в часі шляхом узгодження інтересів ринкових учасників. Структурна схема елементів механізму інвестиційного забезпечення має включати наступні складові, що впливають із визначення (рис. 1.1).

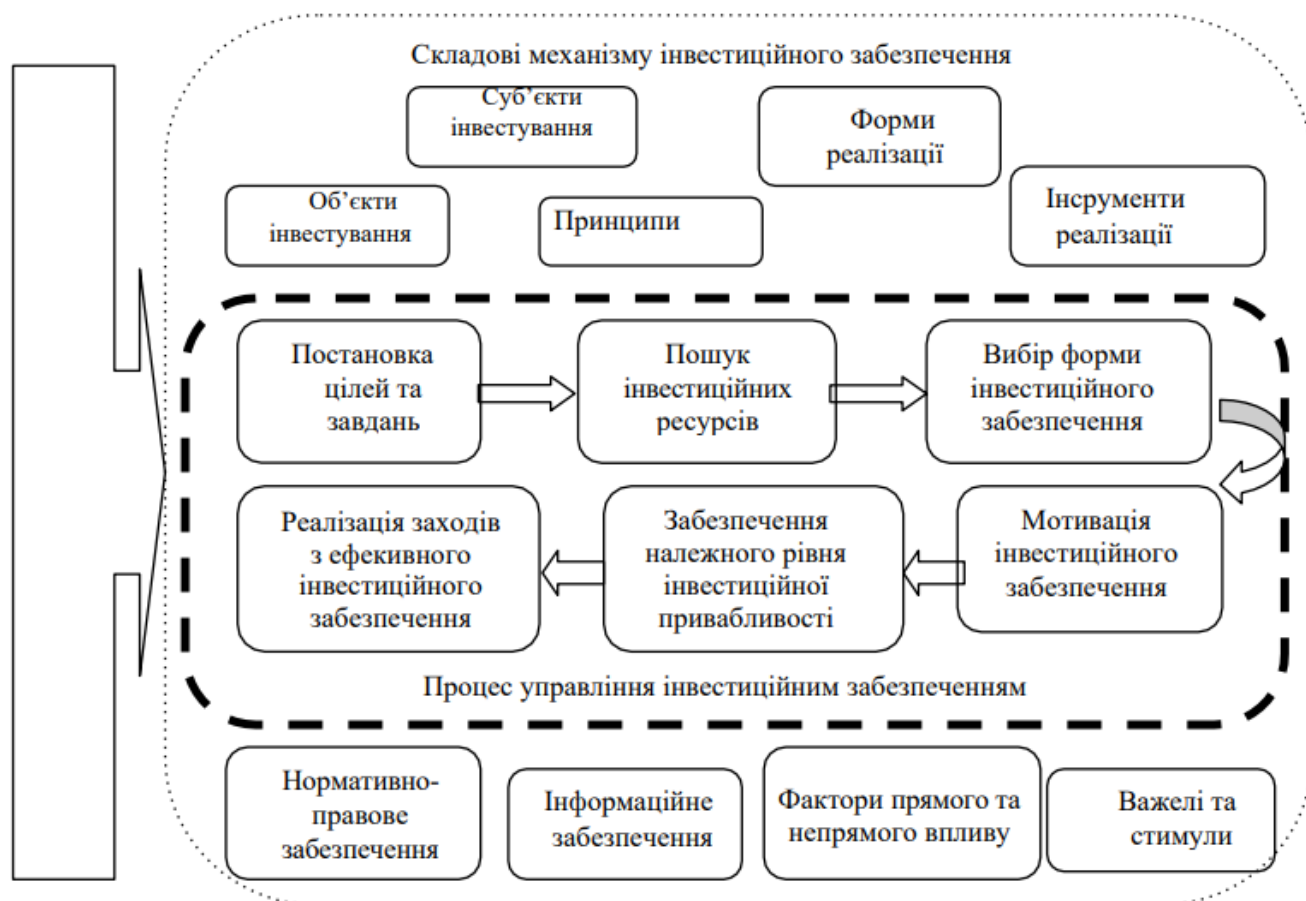

Рисунок 1.1 – Складові механізму інвестиційного забезпечення підприємства

Джерело: узагальнено автором [11, 28]

Арсенал інструментів та методів впливу не є непохідним та незмінним; механізм слід не лише створювати, але й розвивати, адаптувати та оцінювати з

точки зору ефективності управління [40]. Іншими словами, він повинен володіти здатністю пристосовувати сформовані інструменти впливу до змін умов та факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх для промислових підприємств. Рекомендується включати наступні компоненти в структуру механізму інвестиційного забезпечення вітчизняних підприємств (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 – Механізм інвестиційного забезпечення суб'єктів господарювання

Джерело: узагальнено автором на основі [15, 34]

Для створення ефективного механізму інвестиційного забезпечення підприємств важливо систематизувати та сформулювати систему інвестиційного забезпечення підприємств. Ця система представляє собою сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів, які визначають пряму інвестиційну діяльність [34].

Необхідною передумовою для забезпечення інвестиційної діяльності підприємства є наявність достатнього обсягу фінансового забезпечення. Це включає в себе економічні відносини, що виникають у сфері інвестування, такі як пошук, залучення та ефективне використання інвестиційних ресурсів [2].

Закон України "Про інвестиційну діяльність" визначає можливість проведення інвестиційної діяльності шляхом використання власних фінансових ресурсів, залучення позичкових коштів, привласнення залучених фінансових ресурсів, використання бюджетних асигнувань та отримання безоплатних внесків та пожертвувань [31].

Для сприяння інноваційній діяльності та забезпечення її фінансування необхідно активно розглядати різноманітні можливості використання нетрадиційних джерел фінансування інноваційного розвитку, таких як краудфандинг, венчурні фонди, бізнес-інкубатори та бізнес-ангели. Важливо зазначити, що кожне з фінансових джерел має свої переваги, обмеження та недоліки (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Порівняльний аналіз нетрадиційних джерел фінансування

Спосіб інвестування	Обмеження	Переваги	Недоліки
Краудфандинг	Взаємодія відбувається в мережі Internet на спеціалізованих майданчиках (платформах) або в соціальних мережах	Залучення безповоротних, безкоштовних інвестицій з одночасною рекламою інноваційного продукту	За недобору оголошеної суми проект не отримує коштів, тому що вони повертаються інвесторам
Венчурні фонди	Відбір проектів на основі бізнес-планів	Діяльність спрямована на найбільш ризикове інвестування	Можливість утрати підприємством контролю над власним проектом
Бізнес-інкубатори	Наставники малого та середнього бізнесу	Інвестують інтелектуальний капітал	Не сприяють у пошуку прямих інвесторів
Бізнес-ангели	Необхідність повернення вкладень або частка в капіталі (блокуючий пакет)	Оптимізують поточну бізнес-модель, визначають місце та перспективи проекту на ринку	Незначний внесок у капітал

Джерело: узагальнено автором на основі [33, 38]

Вибір конкретних джерел і форм фінансування для інноваційної діяльності залежить від етапів інноваційного процесу, таких як фундаментальні дослідження, прикладні дослідження, розробки, впровадження та комерційне використання.

Таблиця 1.2 – Розуміння сутності інвестиційної привабливості підприємства

Автори	Трактування категорії науковцями
Малій О. Г. [21]	узагальнююча характеристика, яка відображає всі переваги та недоліки для інвестора в об'єкті інвестування
Кашин Д. М., Бутенко Т. В. [11]	відносне поняття, що відображає думку певної групи інвесторів відносно співвідношення рівня ризику, рівня прибутковості і вартості фінансових ресурсів в тій або іншій державі, регіоні або галузі. З іншої сторони – це сукупність деяких об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, яка обумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції
Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О. [30]	сукупність факторів, аналіз яких вказує на можливість вкладання коштів в той чи інший об'єкт та отримання певного ефекту; інтегральна характеристика підприємств з позиції перспектив розвитку, обсягу та можливостей збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості
Олійник Я. [29]	узагальнююча характеристика переваг та недоліків інвестування окремих напрямів та об'єктів із позиції конкретного інвестора
Насалик В., Баглей Р. [26]	складне економічне поняття, яке має системний характер, що виявляється в комплексі правил та умов вкладання інвестиційних ресурсів у той чи інший об'єкт у визначений час
Чеберяко О. В., Дяченко П. М. [40]	інтегральний показник, певна узагальнююча характеристика доцільності інвестування визначеного об'єкта з позицій конкретного інвестора
Вірянська О.В. [5]	економічна характеристика, що відображає здатність залучати, освоювати та використовувати інвестиції завдяки розвинутому інвестиційному потенціалу та сприятливій регіональній інвестиційній політиці
Нікольчук Ю., Лопатовська О. [28]	сукупність виробничо-фінансових кількісних і якісних умов та критеріїв, які характеризують їхні потенційні можливості та економічні переваги порівняно з іншими об'єктами інвестування
Атамась Г., Петренко О. [1]	інтегральна сукупність критеріїв дієвості умов інвестування, які забезпечують особистий інтерес інвесторів до вкладення капіталу з метою його примноження або отримання соціального ефекту
Червінка В. Б. [41]	збалансована система інтегральних та комплексних показників доцільності вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування, яка відображає сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування
Казак О. О., Чистякова Д. С. [10]	здатність підприємства до залучення відповідних обсягів та відповідної якості інвестиційних ресурсів, здатність до простого та розширеного відтворення з метою забезпечення сталого розвитку виробництва в умовах соціальної орієнтованої ринкової економіки

Джерело: узагальнення автором

При наближенні до завершення інноваційного процесу, зокрема етапу освоєння нових продуктів на основі впровадження результатів науково-технічного розвитку, роль держави тенденційно зменшується, в той час як участь приватного капіталу, що включає власні ресурси підприємств та позичковий капітал, стає ключовою у забезпеченні фінансування інноваційних проєктів [25].

Для стимулювання інноваційної діяльності важливо розширювати джерела фінансування та розвивати механізми їх накопичення та вкладення в інноваційні проєкти. Також необхідна система контролю за ефективністю використання та поверненням коштів [13].

Інвестиційна привабливість виявляється не лише в привертанні зовнішніх інвестицій, але й є внутрішньою основою для стимулювання економічного росту та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Оцінка інвестиційної привабливості враховує різні аспекти, такі як стабільність політичного та економічного середовища, ефективність правових механізмів, рівень розвитку інфраструктури, доступність фінансових ресурсів і потенціал для рентабельного вкладання капіталу.

Для того щоб Україна та її регіони були привабливими для інвесторів, необхідно забезпечити сприятливі умови для бізнесу, такі як відкритий та передбачуваний ринок, адекватна законодавча база, ефективна судова система та стабільна політична ситуація [4].

Для залучення інвестиційних ресурсів підприємство повинно відповідати ряду характеристик, щоб бути інвестиційно привабливим [5]. Поняття інвестиційної привабливості постійно розвивається та уточняється в сучасних дослідженнях у галузі фінансів та економіки, які наведено в табл. 1.2.

Ці пояснення мають спільні риси. Зокрема, вони всі вказують на те, що інвестиційна привабливість охоплює весь об'єкт інвестування. Крім того, всі автори наголошують, що оцінка інвестиційної привабливості проводиться кожним інвестором окремо, розглядає переваги та недоліки інвестування в конкретний об'єкт [16].

Отже, враховуючи різноманіття тлумачень терміну "інвестиційна привабливість", розумно розглядати інвестиційну привабливість підприємства як комплексний показник. Цей показник позитивно відображає динаміку різноманітних фінансових показників, конкурентоспроможності та кредитоспроможності підприємства [35]. Основна мета полягає в максимізації прибутку для інвестора та мінімізації ризиків у майбутньому. При розробці методології оцінки інвестиційної привабливості для інвестування суб'єкта господарювання важливо ураховувати всі аспекти, які впливають на цей показник (рис. 1.3.).

Рисунок 1.3 – Фактори інвестиційної привабливості підприємства

Джерело: узагальнення автором [7, 13, 22]

На інвестиційну привабливість суб'єкта господарювання впливають групи чинників прямого та непрямого впливу (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Чинники впливу на інвестиційну привабливість підприємства

Прямого впливу (внутрішні)	Чинники непрямого впливу (зовнішні)
фіскальні стимули передбачають зниження або скасування деяких податків для інвесторів, які вкладають кошти в певні галузі або регіони; на придбання обладнання, машин та інших капітальних активів; надання грантів та субсидій для покриття частини витрат на реалізацію інвестиційних проектів	географічний чинник – оцінка розміщення підприємства відносно основних комунікацій, шляхів сполучення, віддаленість від сировинної бази, оцінюється вплив зайнятості та безробіття в регіоні на діяльність підприємства, вартість оренди землі
трудоий чинник передбачає дослідження рівня та умов оплати праці, аналіз структури, професійно-кваліфікаційного складу працівників підприємства, продуктивність праці та резерви її зростання, тощо	політичні чинники передбачають стабільність політичного середовища та надійність правової системи, частоту зміни уряду, ступінь довіри до влади, кількість та гостроту політичних скандалів тощо
інноваційний чинник визначає кількість інновацій, впроваджених в цілому на підприємстві в галузі техніки та технологій, організації виробничих процесів, продукції, управлінні тощо	правові чинники – оцінка доцільності інвестування враховуючи чинні норми оподаткування, вільних від податків зон, наявність податкових пільг, амортизаційну політику держави, умови одержання кредитів тощо
комерційний чинник базується на аналізі теперішньої та потенційної місткості ринку, дає можливість оцінити та спрогнозувати обсяги діяльності та потреби в інвестиційних ресурсах;	екологічні чинники – оцінка відповідності вимогам основних «екологічних» законодавчих та нормативних актів, санітарно-гігієнічним нормам з метою зменшення негативного впливу на довкілля у вигляді викидів відходів виробництва
фінансово-аналітичний чинник допомагає оцінити стан ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності господарюючого суб'єкта	грошово-кредитні чинники – оцінка рівня інфляції, стабільності банківської системи та національної валюти, механізмів експортно-імпортних операцій, фінансової стабільності держави
чинник конкурентоспроможності – можливість підприємства успішно господарювати, виробляти конкурентоспроможну продукцію та утримувати конкурентні позиції на ринку	демографічні чинники – оцінка рівня та якості робочої сили
споживчий чинник - оцінка цінності продукції підприємства для споживачів, яка базується на її якості та конкурентоспроможності	чинник взаємодії інвестора з державою – оцінка зручності ведення бізнесу, включаючи процедури реєстрації, ліцензування та інші адміністративні процеси

Джерело: узагальнення автором [37, 45]

Для ефективного управління інвестиційною привабливістю необхідно розуміти, що на процес формування цього показника впливають різноманітні фактори, які узагальнено можуть збільшити або, навпаки, зменшити його рівень. Ці фактори можна класифікувати за різними категоріями: політичні, економічні, організаційно-правові, законодавчі, соціальні, екологічні, виробничі, інноваційні, інфраструктурні, споживчі, кримінальні, фінансові, ресурсно-сировинні, трудові та інші [29].

У звичайній аналітичній практиці при оцінці інвестиційної привабливості комерційних організацій використовують три основних підходи: ринковий, бухгалтерський (фінансовий) та комбінований (рис. 1.4.). Кожен з цих підходів має свої переваги та недоліки.

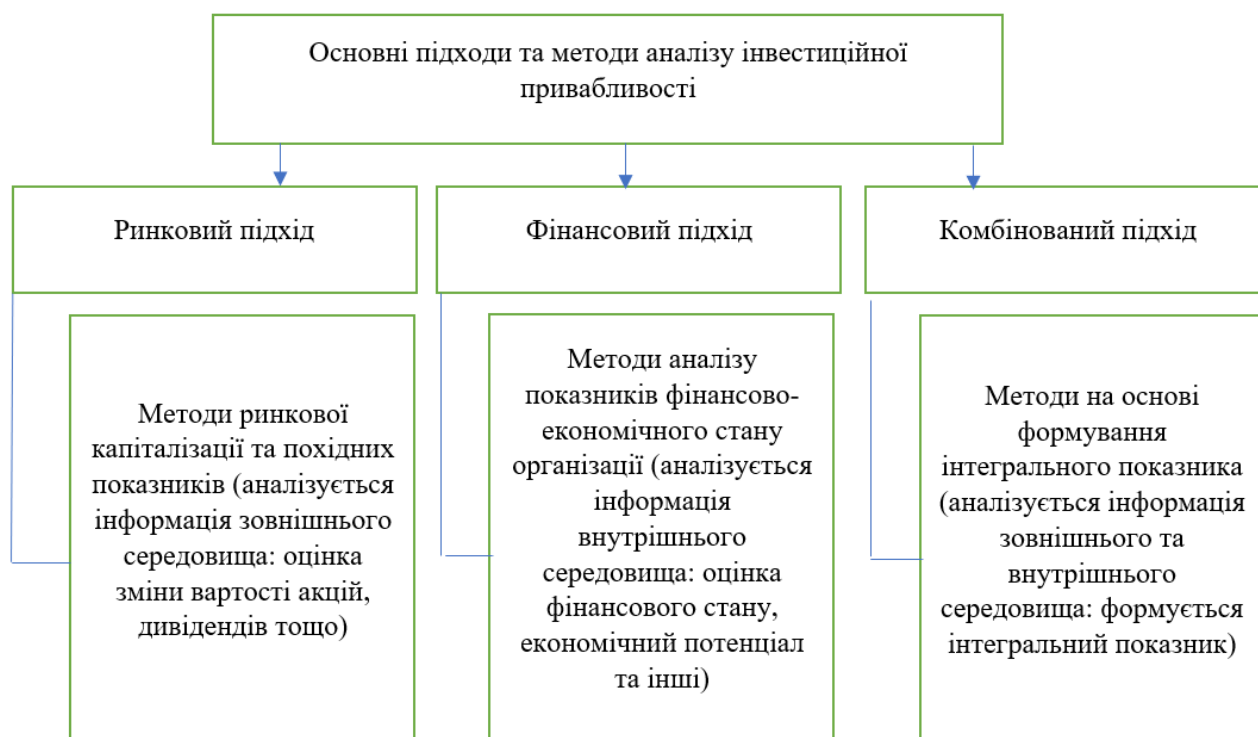

Рисунок 1.4 – Основні підходи та методи аналізу інвестиційної привабливості організації, що застосовуються в аналітичній практиці

Джерело: складено автором за даними [3; 14; 15; 36]

Підприємство повинне активно працювати над тим, щоб зробити себе максимально привабливим для потенційних інвесторів, з метою залучення інвестицій для власного проєкту. Таким чином, термін "інвестиційна

привабливість" стає вирішальним у сприянні інвестиційному процесу. Глибше розуміння цього поняття сприятиме ефективнішому залученню іноземних інвестицій до українських підприємств [43].

Підсумовуючи, вирішення проблеми фінансового забезпечення суб'єктів господарювання фінансовими ресурсами вимагає врахування не тільки джерел, форм та методів фінансового забезпечення, але й економічних та політичних умов їхньої діяльності, особливостей їх поведінки та кон'юнктури ринку. При створенні джерел фінансового забезпечення інвестиційних ресурсів важливо привертати ресурси з вартістю, яка менше за середній рівень прибутку від інвестиційного проекту. Таким чином, поряд з формуванням джерел фінансового забезпечення інвестиційної діяльності слід досліджувати ефективність їх залучення.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СВІДА» В СУЧАСНИХ УМОВАХ

2.1 Фінансово-економічна характеристика підприємства

Деревообробна галузь України включає в себе виробництво дерев'яних матеріалів, меблів, дерев'яних конструкцій та інших виробів. Галузь стала важливим сегментом економіки, проте її розвиток може залежати від кон'юнктури ринку та економічних умов. Зазначимо, що Україна є великим експортером дерев'яних виробів, і успіх галузі частково залежить від стану міжнародного попиту. Міцна конкурентоспроможність на міжнародному ринку може сприяти розвитку галузі. Загалом галузь може здобувати конкурентні переваги через впровадження інновацій у виробничі процеси, використання нових матеріалів та відповідь на змінні вимоги споживачів.

Наразі Україна прагне гармонізувати свої стандарти та вимоги до якості з європейськими, що може поліпшити доступ до європейських ринків та збільшити конкурентоспроможність. Заохочення держави та інвестиції в сучасні технології, дослідження та розвиток можуть позитивно позначитися на галузі.

Загалом, успіх деревообробної галузі в Україні залежить від здатності справлятися з викликами та ефективно використовувати можливості ринку та технологічних інновацій.

ТОВ «Свіда» створене у 2017 р. з офісом у м. Суми, основним видом діяльності за КВЕД є 46.73 Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням. Серед інших видів діяльності зазначено:

- 16.10 Лісопильне та стругальне виробництво
- 16.23 Виробництво інших дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля

Основна спеціалізація підприємства виготовлення продукції для будівельних та ремонтних потреб, зокрема це пиломатеріали з сосни, дубу та інших порід дерев. До переліку видів продукції входять меблевий щит, вагонка, блок-хауз, дошка для підлоги, клеєний брус тощо. Серед додаткових послуг можна зазначити:

- виготовлення обрізної та необрізної дошки, бруса;
- оптимальне розпилювання лісу;
- сушіння пиломатеріалів.

Таблиця 2.1 – Динаміка та ефективність використання трудових ресурсів ТОВ «Свіда» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Відхилення 2022 р. до 2020 р. (+/-)
Середньооблікова чисельність штатних та позаштатних працівників, (осіб)	63	61	42	-21
Чистий дохід, (тис. грн.)	68145,0	84337,0	59001,0	-9144,0
Отримано чистого доходу на одного середньооблікового працівника, (тис. грн.)	1 081,7	1 382,6	1 404,8	323,1

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

Зменшення чисельності працівників може бути наслідком підвищення їх ефективності та продуктивності. Підприємство може використовувати більш ефективні процеси та технології, щоб досягти того ж або навіть вищого рівня виробництва з меншою кількістю працівників. Позитивним є застосування автоматизації та оптимізації бізнес-процесів може призвести до зменшення потреби у великій кількості працівників, особливо у виробничих секторах.

Загалом, хоча зменшення чисельності працівників може викликати певні турботи (особливо в контексті зайнятості), високий рівень чистого доходу на одного працівника свідчить про ефективність та стійкість підприємства.

Підприємство активно розвивається протягом аналізованого періоду, що дозволило за 2022 р. отримати виручку в розмірі 59 млн. грн., що на 8% вище ніж у 2020 р. Такий розвиток призводить до того, що у підприємства залишається

більше фінансових ресурсів для покриття постійних і змінних витрат, стимулювання продуктивних співробітників, погашення фінансових зобов'язань та вирішення інших операційних та стратегічних завдань.

Таблиця 2.2 – Динаміка формування фінансового результату ТОВ «СВІДА» за 2020-2022рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхил. 2022р від 2020р., (тис.грн)	Відхил 2022р від 2020р., (%)
	2020	2021	2022		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	68145,0	84337,0	59001,0	-9144,0	86,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	53478,0	62147,0	42847,0	-10631,0	80,1
Валовий прибуток	14667,0	22190,0	16154,0	1487,0	110,1
Інші операційні доходи	9875,0	17472,0	9841,0	-34,0	99,7
Адміністративні витрати	21012,0	26745,0	16499,0	-4513,0	78,5
Витрати на збут	1878,0	2214,0	3287,0	1409,0	175,0
Інші операційні витрати	1456,0	994,0	1097,0	-359,0	75,3
Фінансові результати від операційної діяльності	196,0	9709,0	5112,0	4916,0	250р
Інші фінансові доходи	189,0	334,0	12,0	-177,0	6,3
Фінансові витрати	75,0	42,0	741,0	666,0	9,9р
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток	310,0	10001,0	4383,0	4073,0	14р
Витрати (дохід) з податку на прибуток	41,0	1477,0	337,0	296,0	8р
Чистий фінансовий результат - прибуток	269,0	8524,0	4046,0	3777,0	15р

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

Аналізуючи табл. 2.2. зазначимо, що зменшення чистого доходів від реалізації продукції протягом 2020-2022 рр. на 9144 тис. грн або 19.3% вказує на можливі труднощі в реалізації продукції. Суттєве зменшення собівартості реалізованої продукції, а саме на 10631 тис. грн або 19.9% вказує на ефективність управління витратами виробництва.

Також спостерігається зменшення суми валового прибутку на 6513 тис. грн у 2022 р. або 44.4% в порівнянні з аналогічними даними 2020 р. Це може бути

наслідком більш суттєвого зниження чистого доходу порівняно зі зменшенням собівартості.

Інші операційні доходи зменшились на 1,034 тис. грн або 10.5% у 2022 р. в порівнянні з 2020р., це в свою чергу може впливати на операційну рентабельність.

Протягом аналізованого періоду констатуємо зниження адміністративних витрат на 4,513 тис. грн або 21.5% є позитивним сигналом і може свідчити про оптимізацію управлінських витрат.

Таблиця 2.3 – Наявність та динаміка активів ТОВ «СВІДА» за 2020-2022рр, тис.грн

Статті активу	2020р.	2021р.	2022р.	Відхилення 2022/2020 р.р., (+/-)
1. Необоротні активи всього:	28497,0	36271,0	35636,0	7139,0
Незавершені капітальні інвестиції	2247,0	9712,0	10997,0	8750,0
Основні засоби	26250,0	26559,0	23972,0	-2278,0
Довгострокова дебіторська заборгованість	-	-	667,0	667,0
2. Оборотні активи всього:	25806,0	27048,0	31302,0	5496,0
Запаси	14441,0	11347,0	9478,0	-4963,0
Дебіторська заборгованість за товари	6452,0	5794,0	13210,0	6758,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	147,0	1287,0	1788,0	1641,0
Гроші та їх еквіваленти	678,0	3987,0	1037,0	359,0
Інші оборотні активи	4088,0	4633,0	5789,0	1701,0
Баланс активу	54303,0	63319,0	66938,0	12635,0

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

Натомість витрати на збут та інші операційні витрати навпаки зросли на 1,409 тис. грн або 75.1% та на 141 тис. грн або 9.7% відповідно. Це може свідчити на збільшення витрат на маркетинг або збутову діяльність. Скоріш за все це пов'язано з вирішенням логістичних складнощів під час повномасштабного вторгнення росії на територію України.

Збільшення фінансового результату від операційної діяльності на 4,916 тис. грн або 50.1% свідчить про покращення фінансової результативності компанії.

Дещо зменшились інші фінансові доходи, а саме на 322 тис. грн або 96.4% у 2022 р. в порівнянні з аналогічними даними 2020 р. На зниження загального фінансового результату підприємства вплинуло зростання на 666 тис. грн фінансових витрат, це вимагає уваги та додаткового аналізу.

Таким чином фінансовий результат до оподаткування становив на кінець 2022 р. 4383 тис. грн., а чистий прибуток підприємства за 2020-2022 рр. збільшився на 3777 тис. грн. і становить 4046 тис. грн.

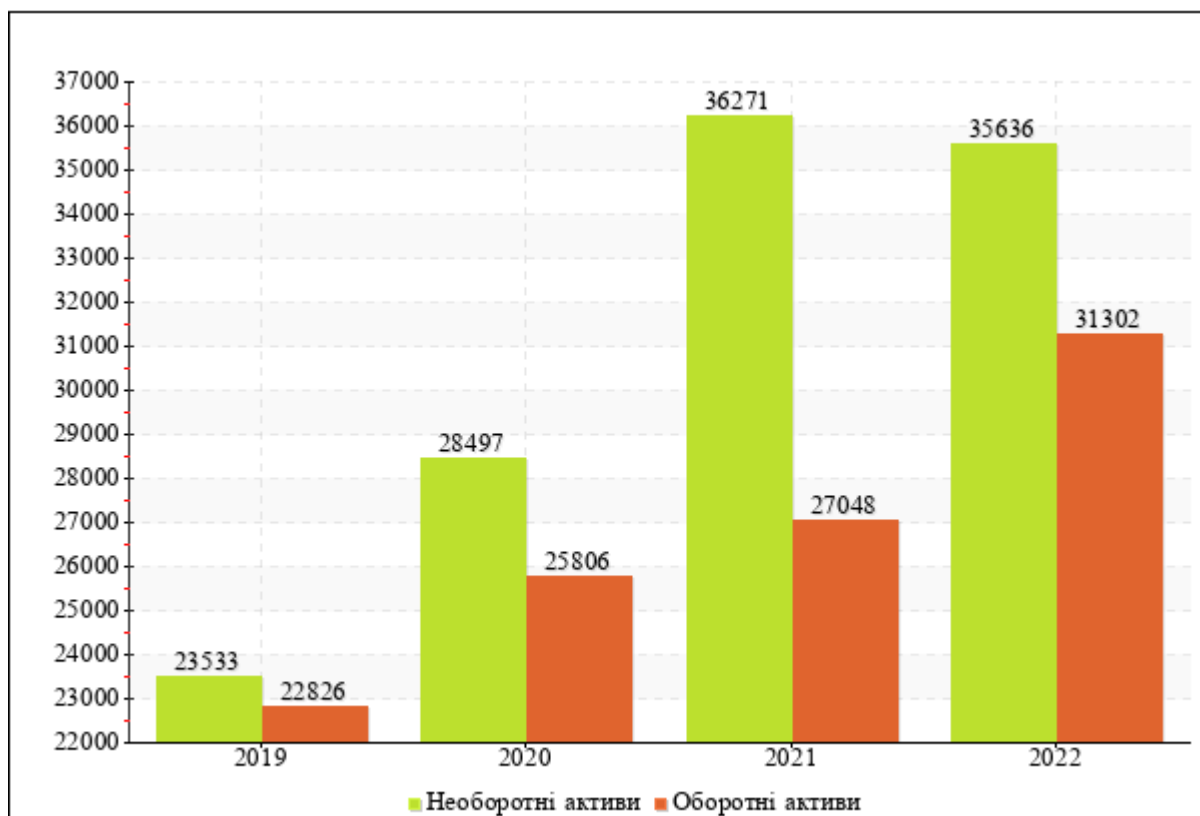

Рисунок 2.1 – Динаміка необоротних та оборотних активів підприємства за 2019-2022 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності

Загальний баланс підприємства протягом аналізованого періоду збільшився на 23,45%, що може бути результатом розвитку підприємства або змін в його фінансовій стратегії. Відбулося зниження вартості основних засобів на 9,34% у порівнянні з 2020 роком може вказувати на можливі проблеми з утриманням або активами, які втратили свою актуальність. При цьому загальна сума необоротних

активів зменшилася на 0,861% у 2022 році. Це може бути результатом стратегічних рішень компанії щодо портфеля активів.

Зменшення запасів на 34,41% може свідчити про більш ефективне управління запасами або стратегічне зменшення обсягів запасів для зменшення витрат. Дебіторська заборгованість суттєво зросла на 128,19%, що може вказувати на збільшення обсягів продажів на умовах відстроченого платежу. Збільшення інших оборотних активів на 41,85% може свідчити про розвиток додаткових джерел ліквідності чи інших ефективних стратегій управління активами.

Зареєстрований капітал зберігає стабільність на рівні 141 тис. грн. усі три роки. Вказує на сталу участь акціонерів у власності компанії. Щорічне зростання додаткового капіталу свідчить про те, що компанія залучає нові інвестиції для розширення своєї діяльності чи забезпечення фінансової стійкості.

Також залишається стабільним резервний капітал на рівні 103 тис. грн. усі три роки. Вказує на те, що компанія утримує резерви для можливих фінансових ризиків.

Збільшення нерозподіленого прибутку може бути результатом прибуткового росту компанії та збільшення резервів.

Загальний власний капітал збільшився на 54,45%, що свідчить про позитивні зміни у фінансовому стані компанії. Також з'явилися довгострокові кредити банків в 2022 році, що може свідчити про потребу в додатковому фінансуванні для довгострокових проектів.

Збільшення короткострокових кредитів на 29,83% може вказувати на тимчасові фінансові труднощі або стратегічне використання короткострокового фінансування.

Загальна поточна кредиторська заборгованість зменшилася на 20,78%, що може свідчити про оптимізацію управління зобов'язаннями. Зменшення інших поточних зобов'язань на 20,06% може свідчити про раціоналізацію фінансових процесів. Спад поточних зобов'язань із забезпеченням може вказувати на загальне зменшення фінансового ризику компанії.

Таблиця 2.4 – Динаміка джерел фінансування ТОВ «Свіда» за 2019-2022 роки, тис. грн.

Показники	Рік				Абсолютний приріст (відхилення), +, –	
	2019	2020	2021	2022	2022 / 2019	2022 / 2021
Зареєстрований (пайовий) капітал	141	141	141	141	0	0
Додатковий капітал	14 550	14 550	16 650	17 220	2 670	570
Резервний капітал	103	103	103	103	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	12 925	13 194	21 718	25 764	12 839	4 046
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	27 719	27 988	38 612	43 228	15 509	4 616
Довгострокові кредити банків	0	0	0	2 880	2 880	2 880
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	0	0	0	2 880	2 880	2 880
Короткострокові кредити банків	4 569	1 045	2 157	1 352	-3 217	-805
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	12 552	22 315	17 191	14 451	1 899	-2 740
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	13	44	120	44	31	-76
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	74	14	38	478	404	440
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	419	654	412	689	270	277
Інші поточні зобов'язання	1 013	2 243	4 789	3 816	2 803	-973
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	18 640	26 315	24 707	20 830	2 190	-3 877
Баланс	46 359	54 303	63 319	66 938	20 579	3 619

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

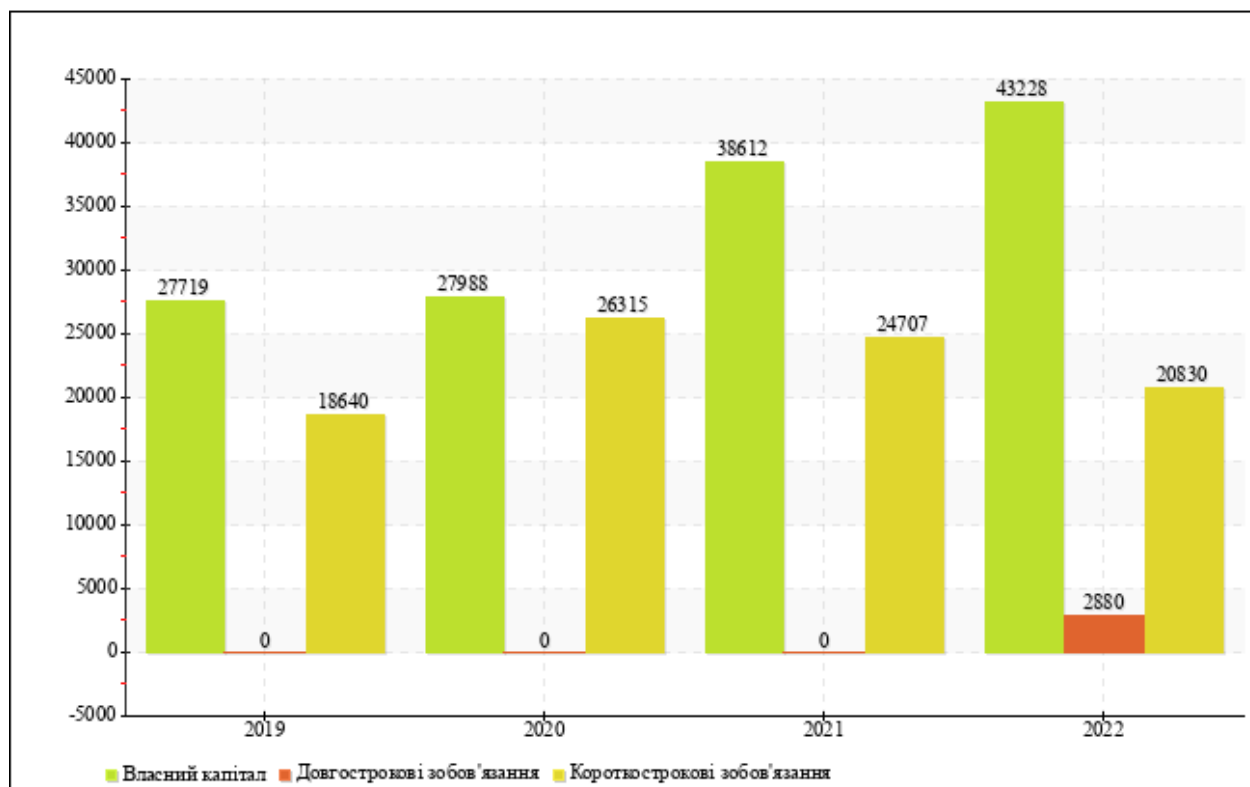

Рисунок 2.2 – Динаміка джерел фінансування підприємства за 2019-2022 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності

Всі ці зміни спричинили загальне збільшення балансу на 23,45%, що свідчить про позитивний фінансовий розвиток компанії.

Таблиця 2.5 – Динаміка капіталу у розрізі тривалості використання ТОВ «Свіда» за 2019-2022 роки, тис. грн.

Показники	Рік				Абсолютний приріст (відхилення), +,-	
	2019	2020	2021	2022	2022 / 2019	2022 / 2021
Постійний капітал	27 719	27 988	38 612	43 228	15 509	4 616
Сталі зобов'язання	0	0	0	2 880	2 880	2 880
Мобільні зобов'язання	18 640	26 315	24 707	20 830	2 190	-3 877

Джерело: розраховано автором за даними фінансової звітності

За даними табл. 2.5. можемо констатувати, що постійний капітал підприємства збільшився на 16 млн. грн, а сумарно сталі зобов'язання станом на кінець 2022 року складають 2,88 млн. грн., в тому числі за рахунок довгострокової позики банку. При цьому мобільні зобов'язання також зростають протягом аналізованого періоду з 18 до 20 млн. грн.

Виходячи з того, що оцінювання фінансового стану підприємства дає змогу визначити рівень його ефективної роботи та ефективність використання фінансових ресурсів, проведемо оцінку фінансового стану ТОВ «Свіда».

2.2 Оцінка фінансового становища та фінансових результатів діяльності ТОВ «Свіда»

Аналіз власного фінансового стану є важливим елементом управління підприємством і має кілька ключових причин:

- планування та управління ресурсами. Дозволяє підприємству раціонально розподіляти фінансові ресурси, забезпечуючи їх ефективне використання для досягнення стратегічних цілей.
- прийняття рішень. Надає базу для обґрунтованого прийняття рішень, таких як інвестиції, розширення бізнесу, розробка нових продуктів або зменшення витрат.
- фінансова стійкість. Допомогає визначити рівень фінансової стійкості підприємства, що є важливим фактором для привертання інвесторів та кредиторів.
- виявлення тенденцій і проблем. Дозволяє вчасно виявляти тенденції у фінансовій діяльності та реагувати на проблеми до їх загострення.
- забезпечення легальності та податкової дотриманості. Важливо для відповідності податковому та правовому середовищу, а також для уникнення можливих санкцій чи штрафів.
- привабливість для інвестора. Підприємства з сильним фінансовим станом є більш привабливими для інвесторів та партнерів.

- підготовка фінансової звітності. Створення достовірної та точної фінансової звітності, яка є необхідною для звіряння з бюджетом, оподаткуванням та внутрішнім обліком. Отже, аналіз власного фінансового стану допомагає забезпечити стабільність, ефективність та довгостроковий успіх підприємства.

Таблиця 2.6 – Динаміка показників, що визначають ліквідність балансу ТОВ «Свіда» за 2019-2022 роки, тис.грн

Показники	Рік				Абсолютний приріст (відхилення), +,-	
	2019	2020	2021	2022	2022 / 2019	2022 / 2021
A1 (грошові кошти і поточні фінансові інвестиції)	3 479	678	3 987	1 037	-2 442	-2 950
A2 (короткострокова дебіторська заборгованість)	3 858	6 599	7 081	14 998	11 140	7 917
A3 (запаси, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів)	15 489	18 529	15 980	15 267	-222	-713
A4 (необоротні активи)	23 533	28 497	36 271	35 636	12 103	-635
П1 (поточна кредиторська заборгованість)	13 058	23 027	17 761	15 662	2 604	-2 099
П2 (короткострокові кредити банків, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання)	5 582	3 288	6 946	5 168	-414	-1 778
П3 (довгострокові зобов'язання і забезпечення)	0	0	0	2 880	2 880	2 880
П4 (власний капітал та інше)	27 719	27 988	38 612	43 228	15 509	4 616
A1-П1	-9 579	-22 349	-13 774	-14 625	-5 046	-851
A2-П2	-1 724	3 311	135	9 830	11 554	9 695
A3-П3	15 489	18 529	15 980	12 387	-3 102	-3 593
A4-П4	-4 186	509	-2 341	-7 592	-3 406	-5 251
$\Delta AП1 = A1-П1$	-9 579	-22 349	-13 774	-14 625	-5 046	-851
$\Delta AП2=A2-П2 +\Delta AП1$	-11 303	-19 038	-13 639	-4 795	6 508	8 844
$\Delta AП3=A3-П3 + \Delta AП2$	4 186	-509	2 341	7 592	3 406	5 251
$\Delta AП4=A4-П4 + \Delta AП3$	0	0	0	0	0	0
$\Delta AП2=A2-П2 +\Delta AП1$	-11 303	-19 038	-13 639	-4 795	6 508	8 844

Аналіз ліквідності балансу включає у себе порівняння розділів активів, які об'єднані за рівнем ліквідності та розміщені у порядку спадання ліквідності, із розділами пасиву, які об'єднані за строковістю та розташовані в порядку збільшення термінів погашення зобов'язань. У табл. 2.5. наведено дані щодо динаміки показників, що визначають ліквідність балансу ТОВ «Свіда» за 2019-2022 роки.

Наразі баланс не є ліквідним, оскільки $A1 < П1$ станом на кінець 2022р. У цьому контексті важливо зауважити, що відсутність достатньої кількості коштів у одній групі активів теоретично компенсується їхнім надлишком у іншій групі, з урахуванням їхньої вартості. Проте в реальних умовах платежів менш ліквідні активи не можуть повністю замінити більш ліквідні. Таким чином, якщо будь-яка з нерівностей має знак, протилежний оптимальному варіанту, рівноважність ліквідності балансу може виявитися відмінною від абсолютної.

Порівняння найбільш ліквідних активів та їхніх елементів, які можуть бути швидко реалізовані, з найбільш терміновими зобов'язаннями та короткостроковими пасивами дозволяє оцінити поточну ліквідність. Поточна ліквідність вказує на здатність підприємства вчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, особливо в найближчий до моменту аналізу час. Саме з цим у підприємства можуть виникнути складності.

Часткові показники платоспроможності наведено у таблиці 2.7.

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) є одним з основних показників, який вимірює здатність підприємства виконувати свої поточні зобов'язання за допомогою оборотних активів.

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2022 р. більший за одиницю, що вказує на те, що підприємство має достатньо оборотних активів для покриття своїх поточних зобов'язань. Порівняно з 2020 роком, коефіцієнт значно виріс, що може свідчити про покращення фінансового стану підприємства. Збільшення коефіцієнта може бути результатом збільшення оборотних активів, покращення управління запасами або ефективного керування поточними активами та пасивами. Враховуючи, що коефіцієнт поточної ліквідності зросла і перевищує

одиницю, можна припустити, що у 2022 році підприємство має достатньо ресурсів для виконання поточних зобов'язань, що визначається його здатністю швидко здійснити платежі.

Таблиця 2.7 – Динаміка показників ліквідності ТОВ «Свіда» в 2019 - 2022 рр.

Показники	Рік				Абсолютний приріст (відхилення), +,-	
	2019	2020	2021	2022	2022 / 2019	2022 / 2021
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,22	0,98	1,09	1,5	0,28	0,41
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,59	0,43	0,64	1,05	0,46	0,41
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,19	0,03	0,16	0,05	-0,14	-0,11
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,3	0,29	0,4	0,96	0,66	0,56

Джерело: розраховано автором

Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) є одним з основних показників, який вимірює здатність підприємства виконувати свої поточні зобов'язання за допомогою оборотних активів.

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2022 р. більший за одиницю, що вказує на те, що підприємство має достатньо оборотних активів для покриття своїх поточних зобов'язань. Порівняно з 2020 роком, коефіцієнт значно виріс, що може свідчити про покращення фінансового стану підприємства. Збільшення коефіцієнта може бути результатом збільшення оборотних активів, покращення управління запасами або ефективного керування поточними активами та пасивами. Враховуючи, що коефіцієнт поточної ліквідності зросла і перевищує одиницю, можна припустити, що у 2022 році підприємство має достатньо ресурсів для виконання поточних зобов'язань, що визначається його здатністю швидко здійснити платежі.

Порівняно з 2020 роком, коефіцієнт швидкої ліквідності в 2022 році значно виріс. Це позитивний сигнал і може свідчити про покращення фінансового стану підприємства. Також це може вказувати на зменшення ризику платежів, оскільки відображає здатність підприємства виконати свої зобов'язання без врахування запасів. Збільшення коефіцієнта може бути результатом ефективного управління запасами або перегляду стратегії управління оборотними активами та пасивами. Загалом, збільшення коефіцієнта швидкої ліквідності свідчить про поліпшення платоспроможності підприємства та здатність виконати свої зобов'язання, особливо без урахування запасів.

Порівняно з 2020 роком, значення коефіцієнта абсолютної ліквідності в 2022 році зростає. Це може свідчити про збільшення готівки та еквівалентів грошей, що може бути важливим для платежів та вказувати на більший запас готівки та еквівалентів грошей для забезпечення платежів.

Зміна коефіцієнта може бути результатом перегляду стратегії управління ліквідністю та оптимізації грошових потоків. Збільшення абсолютної ліквідності може вказувати на бажання підприємства зменшити ризики пов'язані з недостатністю готівки для покриття зобов'язань. Загалом, збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності може свідчити про поліпшення готовності підприємства виконувати платежі за рахунок готівки та еквівалентів грошей.

Збільшення співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості може вказувати на меншу ефективність у виправленні дебіторської заборгованості, що може впливати на доступність грошових коштів.

Нормальний тип фінансової стійкості при розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості підприємства вказує на те, що підприємство має стабільні та здорові фінансові показники, які говорять про його здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Такий тип стійкості означає, що підприємство може ефективно управляти своїми ресурсами, має достатні резерви та можливості для погашення зобов'язань, а також здатне витримувати економічні труднощі чи несприятливі умови на ринку.

Таблиця 2.8 – Абсолютні показники фінансової стійкості ТОВ «СВІДА» за 2020-2022р.р., (тис.грн)

Показники	2020р.	2021р.	2022р.	Відхилення 2022р. до 2020р., (+;-)
Джерела власних коштів	27988,0	38612,0	43228,0	15240,0
Необоротні активи	28497,0	36271,0	35636,0	7139,0
Наявність власних оборотних коштів	-509,0	2341,0	7592,0	8101,0
Довгострокові кредити і позикові кошти	0	0	2880,0	2880,0
Наявність власних і довгострокових позикових джерел для формування запасів і витрат	-509,0	2341,0	10472,0	10981,0
Короткострокові кредити	1045,0	2157,0	1352,0	307,0
Короткострокові поточні зобов'язаннями	25270,0	22550,0	19478,0	-5792,0
Загальна величина основних джерел коштів для формування запасів без поточних зобов'язань	536,0	4498,0	11824,0	11288,0
Загальна величина основних джерел коштів для формування запасів з поточними зобов'язаннями	25806,0	27048,0	31302,0	5496,0
Загальна величина запасів	14441,0	11347,0	9478,0	-4963,0
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів	-14950,0	-9006,0	-1886,0	13064,0
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових позикових коштів	-14950,0	-9006,0	994,0	15944,0
Надлишок (+), нестача (-) загальної величини основних джерел коштів для формування запасів	11365,0	15701,0	21824,0	10459,0
Тип фінансової стійкості	Передкризова	Передкризова	Нормальна	х

Джерело: розраховано автором

При розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості, до яких можуть входити такі показники, як абсолютна ліквідність, рівень автономії, абсолютний ліквідний запас і т.д., нормальний тип стійкості вказує на те, що ці показники перебувають на рівні, який вважається задовільним та безпечним для фінансового здоров'я підприємства. Зазвичай це означає, що підприємство може

виконувати свої фінансові зобов'язання без серйозних труднощів і має достатні ресурси для подальшого розвитку.

Розглядаючи абсолютні показники фінансової стійкості, нормальний тип свідчить про те, що підприємство володіє резервами та стійкістю, що є важливим для будь-якого успішного бізнесу.

Зростання значення коефіцієнта забезпечення оборотних активів власними коштами з -0,02 до 0,24 свідчить про поліпшення фінансового стану підприємства протягом цього періоду. Значення 0,24 вказує на те, що підприємство має більше власних коштів, які може використовувати для покриття своїх поточних зобов'язань, що сприятиме його фінансовій стійкості.

Позитивне значення коефіцієнта маневреності власних оборотних коштів вказує на те, що підприємство може ефективно використовувати свої власні оборотні кошти для підтримки поточних операцій. Значення 0,14 може вказувати на прийнятну міру ефективності використання власних ресурсів.

Позитивна динаміка, а саме зростання значення маневреності з -1,33 до 0,14, свідчить про поліпшення здатності підприємства використовувати свої власні оборотні кошти для забезпечення операційної діяльності. Однак важливо враховувати, що цей показник може бути впливовий різними факторами, і його слід розглядати в контексті загального фінансового аналізу підприємства.

У 2022 р. коефіцієнт фінансової автономії становить 0,65. Це вказує на те, що 65% активів підприємства фінансується за рахунок власних коштів.

Високий рівень фінансової автономії може свідчити про сильну позицію підприємства і можливість вирішення фінансових зобов'язань за рахунок власних ресурсів.

Високий рівень фінансової автономії у 2022 році та зростання порівняно з 2020 роком свідчать про те, що підприємство має значний обсяг власних ресурсів, які використовуються для фінансування активів. Це може свідчити про стійкість підприємства в умовах змін на ринку та здатність вирішувати фінансові завдання за рахунок власних коштів. Однак важливо враховувати інші аспекти фінансового аналізу для отримання повної картини стану підприємства.

Таблиця 2.9 – Динаміка показників фінансової стійкості ТОВ «Свіда» за період 2020-2022 роки

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –		
	2020	2021	2022	2021 / 2020	2022 / 2021	2022 / 2020
Власні обігові кошти, тис. грн.	-509	2 341	7 592	2 850	5 251	8 101
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	-0,02	0,09	0,24	0,11	0,15	0,26
Маневреність власних оборотних коштів	-1,33	1,7	0,14	3,03	-1,56	1,47
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	-0,04	0,21	0,8	0,25	0,59	0,84
Коефіцієнт фінансової автономії	0,52	0,61	0,65	0,09	0,04	0,13
Коефіцієнт фінансової залежності	1,94	1,64	1,55	-0,3	-0,09	-0,39
Коефіцієнт фінансового левириджу	0,94	0,64	0,55	-0,3	-0,09	-0,39
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,02	0,06	0,18	0,08	0,12	0,2
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	1	1	0,88	0	-0,12	-0,12
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,52	0,61	0,69	0,09	0,08	0,17
Коефіцієнт мобільності активів	0,91	0,75	0,88	-0,16	0,13	-0,03

Джерело: розраховано автором

Коефіцієнт фінансової стійкості, також відомий як коефіцієнт покриття інвестицій, вказує на спроможність підприємства взяти на себе нові інвестиційні проекти та зобов'язання. Високий рівень цього коефіцієнта може свідчити про те, що підприємство має достатньо власних ресурсів для фінансування нових інвестицій.

Значення 0,69 у 2022 р. вказує на те, що підприємство може покрити лише 69% інвестицій нових проектів за рахунок власних ресурсів. Це може свідчити про обмежені можливості підприємства фінансувати нові проекти власними коштами, і можливо, воно повинно шукати додаткове фінансування в інших джерелах.

Зростання коефіцієнта фінансової стійкості з 0,52 у 2020 році до 0,69 у 2022 році може вказувати на певне поліпшення фінансового стану підприємства. Однак, необхідно враховувати, що значення менше 1 вказує на те, що підприємство не може повністю покрити інвестиції власними коштами. Підприємство може

потребувати залучення зовнішнього капіталу для фінансування нових проектів та розвитку.

Таблиця 2.10 – Динаміка показників рентабельності ТОВ «Свіда» за 2020-2022 роки

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +,-		
	2020	2021	2022	2021 / 2020	2022 / 2021	2022 / 2020
Рентабельність (пасивів) активів (чистий прибуток в чисельнику), %	-	14,49	6,21	-	-8,28	-
Рентабельність (пасивів) активів (EBIT в чисельнику), %	-	17,08	7,87	-	-9,21	-
Рентабельність (пасивів) активів (EBITDA в чисельнику), %	-	24,58	12,67	-	-11,91	-
Рентабельність власного капіталу, %	-	25,6	9,89	-	-15,71	-
Рентабельність виробничих фондів, %	-	32,28	16,01	-	-16,27	-
Рентабельність продажів за валовим прибутком (валова маржа), %	21,52	26,31	27,38	4,79	1,07	5,86
Рентабельність продажів за операційним прибутком (операційна маржа), %	0,29	11,51	8,66	11,22	-2,85	8,37
Рентабельність продажів за чистим прибутком (чиста маржа), %	0,39	10,11	6,86	9,72	-3,25	6,47
Операційна рентабельність витрат, %	0,25	10,54	8,02	10,29	-2,52	7,77
Коефіцієнт реінвестування, %	-	100	100	-	0	-
Коефіцієнт стійкості економічного зростання, %	-	22,08	9,36	-	-12,72	-
Період окупності активів	-	6,9	16,1	-	9,2	-
Період окупності власного капіталу	-	3,91	10,11	-	6,2	-

Джерело: розраховано автором

Зменшення ROA з 14,49% до 6,21% вказує на зниження ефективності використання активів для генерації прибутку. Це може бути наслідком різних факторів, таких як зниження прибутковості активів або збільшення обсягу активів без відповідного зростання прибутку.

Зменшення ROA з 17,08% до 7,87% вказує на зниження ефективності використання активів для генерації операційного прибутку протягом року. Зменшення може бути наслідком зниження прибутковості операцій (EBIT), збільшення вартості активів або комбінації обох факторів.

Зниження ROE з 25,6% до 9,89% вказує на те, що ефективність використання власного капіталу для генерації прибутку значно знизилася.

Збільшення з 21,52% до 27,38% вказує на позитивний тренд у валовій рентабельності продажів. Узагальнюючи, збільшення рентабельності продажів свідчить про поліпшення ефективності компанії у генерації валового прибутку від кожного продажу.

Збільшення рентабельності з 0,29% до 8,66% свідчить про значущий позитивний тренд, що може вказувати на покращення управління операційними витратами, оптимізацію виробничих процесів або підвищення ефективності бізнес-моделі. Цей показник свідчить про позитивні зміни в ефективності основної операційної діяльності компанії.

Збільшення рентабельності продажів за чистим прибутком з 0,39% до 6,86% свідчить про значущий позитивний тренд, вказує на ефективне управління загальними витратами та оптимізацію оподаткування. Підвищення чистого прибутку свідчить про здатність компанії забезпечити прибуток після врахування всіх зобов'язань. Цей показник вказує на позитивні тенденції у генерації прибутку компанією, для інвестора зростання рентабельності може бути позитивним сигналом.

2.3 Оцінка інвестиційної привабливості та інвестиційної активності ТОВ «Свіда»

Зазначимо, що цілями для проведення оцінки інвестиційної привабливості підприємства можуть бути:

- прийняття рішення про інвестування. Інвестори оцінюють інвестиційну привабливість підприємства для визначення, чи варто вкладати свої кошти в це підприємство.

- зменшення ризиків. Аналіз інвестиційної привабливості допомагає інвесторам розуміти ризики, пов'язані з конкретною компанією, та приймати обґрунтовані рішення.

- оцінка потенціалу отримання прибутку. Інвестори вивчають фінансові та операційні показники для прогнозування можливого доходу від інвестиції.

Проведення такої оцінки є важливим для інвесторів через низки причин:

- мінімізація ризиків. Оцінка фінансового стану підприємства дозволяє інвесторам ідентифікувати та уникнути потенційних ризиків, пов'язаних з неприбутковістю або фінансовими проблемами.

- максимізація прибутку. Інвестори шукають підприємства, які можуть забезпечити високий рівень прибутку та додаткові переваги, такі як дивіденди чи капіталовкладення.

- планування інвестиційної стратегії. Оцінка привабливості підприємства допомагає інвесторам визначити свою стратегію інвестування, враховуючи їхні фінансові цілі та терміни.

- підвищення довіри. Інвестори шукають підприємства з надійними фінансовими звітами та ефективним управлінням для забезпечення довіри до інвестицій.

Усі ці аспекти взаємодіють для створення повноцінної картини інвестиційної привабливості підприємства, допомагаючи інвесторам зробити обґрунтовані та стратегічні рішення щодо своїх інвестицій.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства може здійснюватися за допомогою різноманітних показників та методів. Класифікація класів оцінки інвестиційної привабливості може бути визначена в залежності від використовуваних критеріїв. Ось деякі з аспектів оцінки:

Фінансова стійкість: коефіцієнт автономії. Високий рівень автономії свідчить про здатність підприємства фінансувати свою діяльність за рахунок власних коштів.

Ліквідність: коефіцієнт поточної ліквідності. Показує, наскільки підприємство може погасити свої поточні зобов'язання за допомогою своїх поточних активів.

Рентабельність: коефіцієнт рентабельності. Оцінює, як ефективно підприємство використовує свої активи для отримання прибутку.

Стратегічний потенціал: стратегії росту та інновації. Оцінка можливостей для розвитку та впровадження новаторських підходів.

Фактори ризику: аналіз фінансових та ринкових ризиків. Визначення факторів, які можуть впливати на прибутковість та стабільність підприємства.

Ринкова привабливість: динаміка обсягів ринку та конкурентний аналіз. Оцінка перспектив ринку та конкурентоспроможності підприємства.

Ці критерії можуть використовуватися окремо чи в поєднанні для створення комплексної оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Збільшення коефіцієнта автономії протягом аналізованого періоду з 0,52 в 2020 році до 0,65 в 2022 році вказує на зростання рівня самофінансування. Це може свідчити про здатність підприємства генерувати внутрішні ресурси для фінансування своєї діяльності. Збільшення з 0,43 в 2021 році до 0,47 в 2022 році частки оборотних активів в загальній величині сукупних активів може свідчити про збільшення гнучкості в управлінні оборотними активами.

Таблиця 2.11 – Динаміка показників оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «Свіда» за 2020-2022 роки

Показники	Рік			Абсолютний приріст (відхилення), +, –	
	2020	2021	2022	2022 / 2019	2022 / 2021
Коефіцієнт автономії (рівень самофінансування)	0,6	0,52	0,61	0,65	0,05
Частка оборотних активів в загальній величині сукупних активів	0,49	0,48	0,43	0,47	-0,02
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,18	-0,02	0,09	0,24	0,06
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,22	0,98	1,09	1,5	0,28
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,19	0,03	0,16	0,05	-0,14
Коефіцієнт рентабельності активів (за прибутком до оподаткування)	-	0,01	0,17	0,07	-
Коефіцієнт оборотності активів	-	1,35	1,43	0,91	-

Джерело: розраховано автором

Позитивне значення коефіцієнта забезпеченості власними оборотними активами у 2022 році (0,24) свідчить про те, що підприємство використовує власні

ресурси для забезпечення оборотних засобів, але відсутній достатній запас. А збільшення коефіцієнта ліквідності з 1,09 в 2021 році до 1,5 в 2022 році вказує на покращення здатності погасити поточні зобов'язання з використанням поточних активів.

У той же час зменшення з 0,16 в 2021 році до 0,05 в 2022 році коефіцієнта абсолютної ліквідності дає змогу констатувати зменшення здатності погасити зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів.

Зменшення коефіцієнта рентабельності активів з 0,17 в 2021 році до 0,07 в 2022 році вказує на зниження ефективності використання активів для генерації прибутку. А зменшення коефіцієнта оборотності активів з 1,43 в 2021 році до 0,91 в 2022 році може вказувати на зменшення ефективності використання активів у виробничих чи комерційних операціях.

Таблиця 2.12 – Розрахункове значення показників інвестиційної привабливості ТОВ «Свіда» за 2020-2022 роки

Показники	Роки		
	2020	2021	2022
Коефіцієнт автономії (рівень самофінансування)	Високий	Високий	Високий
Частка оборотних активів в загальній величині сукупних активів	Середній	Середній	Середній
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	Дуже низький	Низький	Середній
Коефіцієнт поточної ліквідності	Низький	Середній	Високий
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Низький	Високий	Середній
Коефіцієнт рентабельності активів (за прибутком до оподаткування)	Середній	Високий	Середній
Коефіцієнт оборотності активів	Дуже високий	Дуже високий	Високий

Джерело: розраховано автором

Підсумовуючи зазначимо, що збільшення коефіцієнта автономії та частки оборотних активів свідчать про певні позитивні тенденції в фінансовому стані

підприємства. Однак зниження коефіцієнта рентабельності активів та оборотності активів може викликати певні облікові труднощі або невдачі в управлінській стратегії. Низьке значення коефіцієнта абсолютної ліквідності та зменшення коефіцієнта оборотності активів можуть бути предметом уваги для подальшого аналізу та вдосконалення.

Таблиця 2.13 – Визначення класу інвестиційної привабливості ТОВ «Свіда» за 2020-2022 роки

Період дослідження	Позначення групи	Назва групи	Кількість коефіцієнтів у групі	Значення
2020	1	Дуже низьке	1	0,143
	2	Низьке	2	0,286
	3	Середнє	2	0,286
	4	Високе	1	0,143
	5	Дуже високе	1	0,143
	Підсумок	0,471		
2021	1	Дуже низьке	0	0
	2	Низьке	1	0,143
	3	Середнє	2	0,286
	4	Високе	3	0,429
	5	Дуже високе	1	0,143
	Підсумок	0,618		
2022	1	Дуже низьке	0	0
	2	Низьке	0	0
	3	Середнє	4	0,571
	4	Високе	3	0,429
	5	Дуже високе	0	0
	Підсумок	0,586		

Джерело: розраховано автором

Дослідивши розрахункові значення показників інвестиційної привабливості підприємства за аналізований період, констатуємо, що у 2022 р. інвесторам може бути цікаво підприємство через підвищення самофінансування, покращення ліквідності та наявність достатньої кількості власних ресурсів для покриття зобов'язань. Однак важливо враховувати зменшення рентабельності активів та оборотності, що може вказувати на певні фінансові виклики чи ефективність управління.

В результаті проведеного оцінювання, ТОВ "Свіда" у 2022 році можна класифікувати як підприємство "Середньої якості" з ступенем впевненості в оцінці на рівні 64%. З погляду самого підприємства та його можливостей, ця оцінка свідчить про те, що у випадку потреби ТОВ "Свіда" може звертатися до учасників фінансового ринку для залучення необхідного фінансування за звичайних умов і вчасно погашати зобов'язання або використовувати довгострокові кошти для посилення і розширення. З точки зору банку, така оцінка вказує на те, що ТОВ «Свіда» характеризується збалансованою фінансовою системою та прийнятною бізнес-моделлю, що дозволяє в більшості випадків вчасно відповідати за нарахованими відсотками і самим тілом кредиту. Оцінка також свідчить, що вартість фінансування для підприємства буде на рівні, яке є середнім для українського фінансового ринку. Протягом періоду дослідження інвестиційна привабливість підприємства зменшилася, що негативно позначилося на рівні довіри до нього з боку різних учасників ринку.

РОЗДІЛ 3

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «СВІДА» У СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1 Розвиток системи ризик-менеджменту інвестиційної діяльності ТОВ «Свіда»

Система управління ризиками є важливою складовою успішної інвестиційної діяльності ТОВ «Свіда». Ця система дозволяє виявляти, аналізувати та керувати ризиками, пов'язаними з інвестиційними проектами компанії.

Процес розвитку системи управління ризиками включає кілька рівнів. Починаючи з першого рівня, компанія розглядає ризики, що пов'язані з інвестиційною діяльністю, проводячи аналіз зовнішнього середовища та внутрішнього потенціалу для визначення можливих ризиків, пов'язаних із інвестиційними проектами.

Другий рівень включає визначення інвестиційних цілей та стратегій, які допомагають зменшити ризики. Компанія формулює мету інвестицій та розробляє стратегії для досягнення цих цілей з мінімізацією ризиків.

Третій рівень передбачає планування та виконання конкретних інвестиційних проектів. Компанія оцінює ризики, пов'язані з кожним проектом та приймає рішення щодо вкладення коштів у проект.

Четвертий рівень - це моніторинг та контроль ризиків, пов'язаних із інвестиційною діяльністю компанії. Постійний моніторинг ризиків дозволяє компанії оновлювати стратегії для зменшення ризиків.

Останнім рівнем є постійне вдосконалення системи управління ризиками компанії. Компанія регулярно оцінює ефективність своєї системи та вдосконалює її для забезпечення оптимального рівня управління ризиками в інвестиційній діяльності підприємства.

Розуміння ризиків – це ключовий етап, який дозволяє виявити всі види ризиків, що можуть вплинути на роботу підприємства. Однак не лише виявлення ризиків є важливим, але також оцінка ступеня їхнього впливу на кінцеві результати діяльності підприємства.

Підприємства в Україні стикаються з різноманітними ризиками, які можуть негативно вплинути на їх економічну діяльність. Ось кілька з найбільш поширених ризиків:

Погодні (природні) ризики: Зміни погодних умов, такі як сухість, зливи, заморозки чи посуха, можуть значно впливати на виробництво продукції та призвести до збитків.

Ризики цінової волатильності: Коливання цін на сільськогосподарську продукцію можуть впливати на доходність та прибуток сільськогосподарських підприємств.

Ризики здоров'я тварин та рослин: Захворювання тварин та рослин можуть призвести до втрат у вирощенні та втрати поголів'я тварин.

Ризики політичної нестабільності: Нестабільність на політичному рівні може вплинути на експорт та імпорт продукції.

На думку нашої команди, найбільш значущими для ТОВ «Свіда» є природні та екологічні ризики. Природні ризики виникають внаслідок природних умов, таких як погода, клімат, географічне розташування та екологічні умови. Вони можуть призводити до значних збитків чи втрат виробництва та розмноження тварин.

Природні ризики у лісовому господарстві можуть виникати через різні чинники:

Екстремальна погода: Зливи, посухи, град, сильний вітер тощо можуть завдати шкоди рослинам та врожаю, викликаючи зниження виробництва.

Зараження хворобами: Хвороби, які передаються через ґрунт, воду або повітря, можуть призвести до втрат у вирощенні та втрати поголів'я тварин.

Врожайні шкідники та деревні хижаки: Шкідники можуть залишити рослини без харчів та житла, або пошкодити плоди і насіння.

Для зменшення таких ризиків у сільському господарстві можуть бути вжиті наступні заходи:

1. Вибір відповідних сортів рослин.
2. Використання ефективних методів боротьби з хворобами та шкідниками.
3. Систематична діагностика здоров'я тварин та здійснення профілактичних заходів.
4. Побудова оборонних споруд проти екстремальних погодних умов тощо.

У лісовому господарстві використовуються різні методи оцінки ризиків для забезпечення ефективного управління ними:

Аналіз стандартів безпеки: Використовується для оцінки ризиків, пов'язаних з використанням хімічних речовин та агрохімікатів.

Ризик-аналіз: Визначення ризиків на різних етапах виробництва та розробка заходів щодо мінімізації цих ризиків.

Дослідження даних: Аналіз статистичних даних та даних про кліматичні умови для оцінки ризиків.

Експертний метод: Використовує знання та навички кваліфікованих працівників для оцінки ризиків у випадках, коли інформації недостатньо.

Ці заходи та методи допомагають забезпечити стабільність та ефективність виробництва в умовах природних ризиків.

Серед методів дослідження даних, особливе значення приділяється статистичному методу. Цей метод оцінки ризиків в сільському господарстві базується на аналізі статистичних даних про небажані природні явища, які можуть впливати на виробництво сільськогосподарської продукції. Використання історичних даних про погодні умови, рівень вологості, температуру повітря, опади, рівень забруднення ґрунту та повітря, дозволяє прогнозувати можливі наслідки природних явищ і визначати рівень ризику. Застосування статистичного методу надає можливість планувати виробництво, враховуючи ризики, та підвищувати ефективність управління ризиками.

Наприклад, керівництво ТОВ «Свіда» може використовувати статистичні дані про історичні опади та температуру повітря для прогнозування можливих наслідків засухи та морозів. Це дозволяє заздалегідь розробляти заходи для запобігання втратам та підвищувати якість продукції.

Статистичний метод оцінки ризиків дозволяє здійснювати прогнозування можливих наслідків природних явищ, визначати рівень ризику та вживати заходів для його зменшення. Цей метод є важливим інструментом для ефективного управління ризиками та забезпечення стабільності виробництва сільськогосподарської продукції.

Крім того, слід звернути увагу на метод аналізу чутливості. Цей метод дозволяє визначити вплив окремих факторів на ризики та їхні наслідки в оцінці ризиків сільського господарства. Процедура полягає в ідентифікації ключових параметрів та визначенні їх впливу на ризик та його наслідки. Аналіз чутливості дозволяє виявити критичні фактори, що мають найбільший вплив, і вживати заходів для запобігання втратам урожаю або іншим наслідкам.

Цей метод є важливим інструментом для точної оцінки ризиків та вдосконалення управління ними в сільському господарстві.

У таблиці 3.1 наведена оцінка чутливості інвестиційної діяльності ТОВ «Свіда» до зміни факторів ризику.

Таблиця 3.1 – Оцінка чутливості інвестиційної діяльності ТОВ «Свіда» до зміни факторів ризику

Показник / % зміни	0%	5%	-5%	10%	-10%
Чутливість до зміни обсягу інвестицій	312315,92	302210,78	322421,06	292105,64	332526,20
Чутливість до зміни кількості реалізованої продукції	312315,92	337816,91	286814,93	363317,89	261313,95
Чутливість до зміни ціни реалізації	312315,92	356417,97	268213,87	400520,01	224111,83
Чутливість до зміни собівартості	312315,92	293714,86	330916,98	275113,80	349518,04
Чутливість до зміни загальних витрат	312315,92	311785,87	312845,97	311255,82	313376,02

Джерело: власні розрахунки

Відповідно у таблиці 3.2 наведено критичні точки зміни факторів ризику.

Діяльність ТОВ «Свіда» виявляє найбільшу чутливість до зміни обсягу інвестованих коштів. Зменшення суми інвестицій на понад 13,77% може призвести до початку отримання підприємством збитків. Крім того, підприємство виявляє чутливість до змін ціни реалізації продукції (зниження не більше 14,77%) і собівартості виробленої та реалізованої продукції (підвищення на 33,08%). Такі зміни можуть вплинути на фінансовий стан підприємства і його прибутковість.

Таблиця 3.2 – Критичні точки зміни факторів ризику ТОВ «Свіда»

Чутливість до зміни обсягу інвестицій	312315,92	-13,77
Чутливість до зміни кількості реалізованої продукції	312315,92	-20,17
Чутливість до зміни ціни реалізації	312315,92	-14,78
Чутливість до зміни собівартості	312315,92	+33,08
Чутливість до зміни загальних витрат	312315,92	-159,31

Джерело: власні розрахунки

Найменш чутливе до зміни є ТОВ «Свіда» щодо загальних затрат діяльності, зі зміною на рівні 159% від базового. Кількісний та якісний аналіз дозволяють визначити методи управління ризиками, які є останнім етапом побудови системи ризик-менеджменту. Управління ризиками в сільському господарстві включає ідентифікацію, аналіз та управління ризиками, пов'язаними з різними аспектами господарської діяльності.

Для ефективного управління ризиками в сільському господарстві можна використовувати різні методи. Страхування є одним з методів, який дозволяє зменшити фінансові ризики, пов'язані з втратами врожаю, худоби та обладнання. Диверсифікація, що передбачає розширення господарської діяльності для зменшення ризиків, також є ефективним методом. Аналіз ризиків, використовуючи різні аналітичні інструменти, дозволяє ідентифікувати та оцінювати потенційні загрози. Використання технологій, таких як дрони та

супутникове зондування, може сприяти зменшенню ризиків та підвищенню ефективності господарської діяльності.

Отже, враховуючи найменшу чутливість до зміни загальних затрат, підприємство може обирати зазначені методи управління ризиками для забезпечення стабільності та ефективності виробництва.

Встановлення контролю та процедур є методом, що передбачає впровадження системи контрольних процедур для вчасного виявлення проблем та ризиків у господарській діяльності. Ці процедури також визначають необхідні дії для ефективного управління знайденими проблемами. Наприклад, можуть бути встановлені процедури контролю якості ґрунту, води або кормів для тварин.

Навчання та підвищення кваліфікації є методом, що передбачає підвищення рівня знань та навичок фахівців у сільському господарстві з питань управління ризиками. Це включає тренінги з використання технологій, аналізу ризиків та інших аспектів, спрямованих на підвищення ефективності виробництва та зменшення ризиків.

Управління ризиками в сільському господарстві є ключовим елементом сталого розвитку ТОВ «Свіда». Це дозволяє забезпечити стійкість та ефективність господарської діяльності в умовах невизначеності та ризику.

3.2 Перспективні напрямки фінансового забезпечення інвестиційної діяльності підприємства

Сучасно фінансове забезпечення є вирішальним чинником успішної інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Забезпечення необхідних фінансових ресурсів для інвестицій стає актуальною проблемою як для окремих підприємств, так і для галузі в цілому. Зокрема, інвестиції у сільське господарство набувають особливого значення через низький рівень розвитку галузі та нестабільність на зовнішніх ринках.

Одним з ключових напрямків фінансового забезпечення є формування інвестиційного бюджету. Цей інструмент планування інвестиційних ресурсів

допомагає визначити обсяг і структуру інвестицій, а також їх джерела фінансування. Для ефективного формування інвестиційного бюджету важливо провести аналіз фінансового стану підприємства, визначити потреби в інвестиціях та їхню ефективність.

Ще одним важливим напрямком є залучення зовнішніх інвестицій. Для цього підприємство повинно мати привабливу пропозицію для потенційних інвесторів. Залучення інвестицій може здійснюватися через різноманітні механізми, такі як випуск акцій, облігацій, емісія векселів, отримання кредитів та інші.

ТОВ «Свіда» успішно використовує як внутрішні, так і зовнішні джерела фінансування. Напрямки дій спрямовані на пошук зовнішніх джерел фінансування, зокрема тих, які можуть мати довгостроковий характер.

Існують різноманітні можливості довгострокового фінансування інвестицій у сільському господарстві. Деякі з них включають:

1. Банківські кредити: Банки надають позики під різні умови та процентні ставки, залежно від ризиків та фінансової стійкості позичальника.

2. Державні кредити та гранти: Уряди можуть підтримувати розвиток сільського господарства, надаючи кредити та гранти для впровадження нових технологій та інших проектів.

3. Інвестиційні фонди: Фінансові організації, які залучають гроші від інвесторів та вкладають їх у різноманітні проекти, включаючи сільське господарство.

4. Продаж облігацій та акцій: Сільськогосподарські підприємства можуть випускати облігації та акції для залучення коштів на інвестиційні проекти.

5. Краудфандинг: Залучення коштів від великої кількості осіб через Інтернет може бути ефективним засобом фінансування для невеликих сільськогосподарських підприємств.

6. Іноземні інвестиції: Іноземні інвестори можуть вкладати кошти у сільське господарство через кредити, придбання акцій чи створення спільних підприємств. Ці різноманітні джерела фінансування відображають широкий

спектр можливостей для забезпечення стійкого фінансового розвитку сільського господарства.

7. Лізинг: Лізинг є привабливим варіантом для сільськогосподарських підприємств через можливість отримання доступу до сучасного обладнання та технологій без значних початкових витрат. Цей метод дозволяє підприємству використовувати необхідні ресурси за встановлену плату протягом певного терміну.

8. Співфінансування: Співфінансування є стратегією, при якій інвестори та підприємство ділять витрати на інвестиції. Це сприяє зменшенню загальних витрат і ризиків, а також створює взаємний інтерес у успішному виконанні проекту.

9. Кредитні кооперативи: Кредитні кооперативи можуть бути важливим джерелом фінансування, особливо для малих та середніх сільськогосподарських підприємств. Цей метод базується на спільному фонді внесків, який використовується для надання кредитів учасникам кооперативу.

10. Субсидії та пільги: Урядова підтримка у вигляді субсидій та пільг може допомогти сільськогосподарським підприємствам в розвитку. Це може включати фінансову допомогу на придбання обладнання, впровадження нових технологій та інші проекти.

Облігації є перспективним інструментом для сільськогосподарських підприємств. Цей метод передбачає випуск облігацій, заснованих на земельних ресурсах підприємства. Інвестори можуть придбати ці облігації, отримуючи право на частку в доходах чи прибутках, отриманих від використання землі. Це дозволяє підприємствам отримати необхідні фінансові ресурси, залучаючи інвесторів, які мають інтерес у стабільності та розвитку сільськогосподарського сектора.

Загалом, вибір методу фінансування повинен базуватися на конкретних потребах і обставинах кожного сільськогосподарського підприємства, забезпечуючи оптимальні умови для його розвитку та стійкості.

Облігації – це фінансовий інструмент, який використовується сільськогосподарськими організаціями для залучення коштів на розвиток галузі.

Ці облігації надають власнику право отримувати відсотки від інвестованих коштів.

Компанії, що випускають облігації, можуть залучати фінансування для розширення виробництва та впровадження нових технологій. Інвестори, купуючи земельні облігації, отримують відсотки, а також можуть продати їх на вторинному ринку для зменшення можливих збитків чи отримання прибутку.

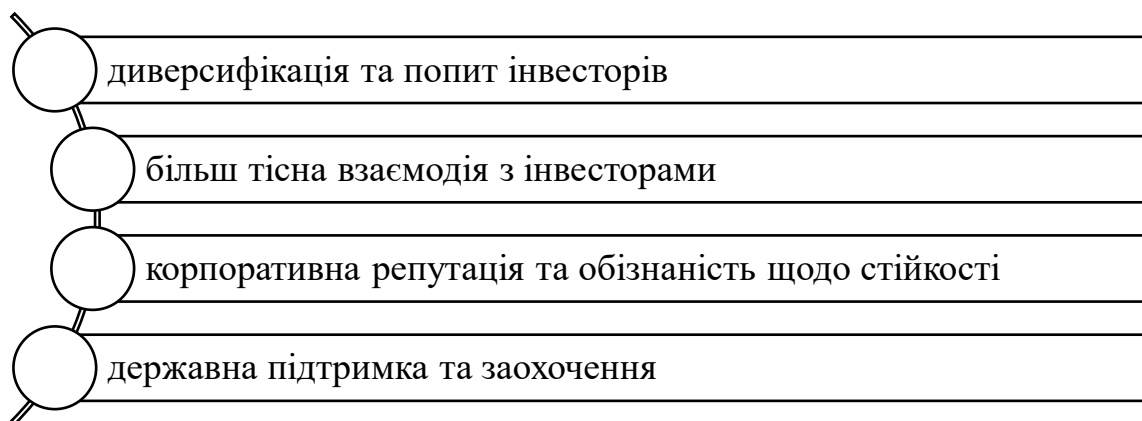

Рисунок 3.1 – Переваги лісових облігацій над звичайними

Джерело: власні дослідження

Переваги лісових облігацій:

Безпечність інвестицій: Забезпеченість активами компанії робить земельні облігації безпечними для інвесторів.

Стабільний дохід: Відсотки, що нараховуються, забезпечують стабільний дохід власникам.

Ліквідність: Можливість продажу на вторинному ринку дозволяє зменшити ризики та отримати прибуток.

Збільшення капіталу: Залучення додаткових коштів для розвитку з більш низькими витратами порівняно з банківським кредитуванням.

Застосування лісових облігацій: Цей інструмент може служити для фінансування закупівлі обладнання, будівництва та впровадження нових технологій в сільському господарстві.

Процес випуску: Включає аналіз фінансового стану, оцінку вартості активів, визначення умов емісії, підготовку проспекту та розміщення облігацій серед інвесторів.

Важливо ефективно управляти ризиками, забезпечувати прозорість та відповідність законодавству. Ретельний аналіз вигід та ризиків сприятиме успішному випуску земельних облігацій.

На етапі випуску земельних облігацій важливо врахувати додаткові кроки для максимізації результативності. Ці етапи включають видачу та постійне відстеження облігацій, систематичний моніторинг і звітність щодо витрат, підвищений контроль за екологічними показниками та можливі штрафи за невиконання зобов'язань в сфері екології.

Проведена оцінка доцільності та ефективності випуску земельних облігацій для ТОВ «Свіда» у 2024-2025 роках. З урахуванням фактичних та розрахункових даних, визначено оптимальний варіант, де підприємство має можливість сформувати максимальний обсяг прибутку та рентабельність власного капіталу за високого значення ефекту фінансового левериджу.

На основі аналізу таблиці 3.3 для ТОВ «Свіда» рекомендовано встановлення оптимального співвідношення для підприємства. За п'ятим варіантом фінансування рекомендується розподіл власного та позикового капіталу у співвідношенні 31% та 69% відповідно. З цього позитивного рішення, короткострокові кредити становитимуть 70%, «лісові» облігації – 15%, а поточні зобов'язання за розрахунками – 15%.

Отже, емітент повинен дотримуватися принципів зеленого фінансування для успішного випуску земельних облігацій, включаючи такі етапи:

1. Перегляд варіантів фінансування

Ретельно розглянути бізнес-основи випуску земельних облігацій та їх відповідність цілям фінансування та стратегії стійкого розвитку.

Врахувати різноманітні вигоди та ризики, такі як видача та відстеження, моніторинг і звітність витрат, репутаційні ризики "зеленого промивання" та штрафи за невиконання зобов'язань.

Таблиця 3.3 – Оцінка доцільності емісії лісових облігацій ТОВ «Свіда» за показником рентабельності власного капіталу та фінансового левериджу у 2024 році

Показники	Варіанти розрахунку							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Власний капітал: Позиковий капітал	50:50	50:50	38:62	38:62	31:69	31:69	66:34	66:34
Короткострокові кредити: Земельні облігації: Поточні зобов'язання за розрахунками	30:30:40	25:55:20	60:20:20	20:20:60	70:15:15	0:50:50	50:0:50	30:40:30
Плече фінансового важеля	1,0000	1,0000	1,6316	1,6316	2,2258	2,2258	0,5152	0,5152
Відсоткова ставка за "земельними облігаціями"	5	5	5	5	5	5	5	5
Ставка відсотка за кредит	15	15	15	15	15	15	15	15
Рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	4,79	10	10	10	10	10	10	10
Фінансовий результат від операційної діяльності	6962,0	14521,6	19107,4	19107,4	23421,9	23421,9	11001,2	11001,2
Витрати за % за кредит	7623,8	13977,0	8292,6	8292,6	8484,6	28282,0	0,0	5236,6
Витрати за % за облігаціями	1089,1	1996,7	1184,7	1184,7	1212,1	4040,3	0,0	748,1
Середньозважена ціна позикового капіталу	0,1694	0,1095	0,1088	0,2296	0,0936	0,2000	0,1990	0,1394
Фінансовий результат до оподаткування	-1751,0	-1452,2	9630,1	9630,1	13725,3	-8900,3	11001,2	5016,6
Чистий прибуток	-1751,0	-1452,2	9630,1	9630,1	13725,3	-8900,3	11001,2	5016,6
Рентабельність (збитковість) власного капіталу,%	-2,4	-2,0	13,3	13,3	18,9	-12,3	15,2	6,9
Ефект фінансового левериджу,%	-0,0735	0,0905	0,0857	-0,1114	0,1143	-0,1226	0,0490	0,0797

Джерело: власні розрахунки

Врахувати різноманітні вигоди та ризики, такі як видача та відстеження, моніторинг і звітність витрат, репутаційні ризики "зеленого промивання" та штрафи за невиконання зобов'язань.

2. Вибір андеррайтера

3. Розробка критеріїв земельних облігацій та процес вибору проекту

Здійснення вибору проектів та розробка критеріїв на основі національних та міжнародних стандартів.

4. Реєстрація заявки

5. Процес та засоби контролю за використання/управлінням доходами

Установлення ефективного управління та контролю для відстеження та розподілу виручки відповідно до умов облігацій.

Розробка механізмів для відстеження та управління виручкою, управлінням нерозподіленими надходженнями та страхуванням.

6. Розкриття інформації

7. Отримання кредитного рейтингу

8. Випуск облігацій

9. Розподіл виручки

10. Поточна звітність

Звітування про розподіл доходів та екологічні або соціальні результати інвестицій стає все більш очікуваним інвесторами, особливо протягом терміну обігу облігацій чи реалізації проектів, в які здійснюються інвестиції. Підготовка до розкриття екологічного впливу базових активів чи інвестицій включає такі рекомендації для емітентів:

11. Розробка процесів моніторингу та оцінки

Заздалегідь визначення ефективних процесів для систематичного моніторингу та оцінки екологічних або соціальних впливів інвестицій.

12. Впровадження ключових показників ефективності

Визначення та впровадження ключових показників ефективності для обліку та вимірювання результатів проектів протягом часу.

13. Системи збору даних для моніторингу

Розробка та впровадження ефективних систем збору даних, спрямованих на забезпечення надійності та повноти інформації про екологічний вплив.

14. Досягнення сторонніх гарантій

Отримання сторонніх гарантій, що сприятимуть зменшенню ризиків, пов'язаних із якістю даних та підвищенню рівня довіри зацікавлених сторін до інформаційного розкриття.

Ці заходи допоможуть емітентам ефективно відповідати на вимоги інвесторів та забезпечити високий рівень прозорості та відповідальності у сфері екологічного впливу своїх інвестицій.

3.3 Оцінка ефективності реалізації інвестиційних проєктів ТОВ «Свіда»

У ході фахового стажування та обговорення з представниками планово-фінансового відділу, ми розглядали три інвестиційні проєкти, заплановані до реалізації у період з 2022 по 2025 рік. Кожен з цих проєктів передбачав мінімум чотири роки інвестиційних витрат та спрямовувався на зовнішні ринки. У зв'язку з воєнними подіями, основні земельні ділянки для розміщення виробництва розташовані у зоні 35-50 км від кордону з росією, і до завершення активних воєнних дій немає інвестиційної активності в даному регіоні.

Ми сподіваємося, що до 2024-2025 років підприємство зможе відновити свою виробничу базу і реалізувати заплановані інвестиційні проєкти. Оцінка ефективності буде здійснюватися за показником чистої приведеної вартості, терміну окупності, з врахуванням побудови точки беззбитковості, де це можливо.

ТОВ «Свіда», враховуючи наявну сировинну базу, розглядало можливість будівництва заводу з виробництва гранульованих пелетів. Інвестиційний проєкт у сфері виробництва сухого молока є перспективним і спрямованим на виробництво високоякісного продукту для задоволення попиту як на внутрішньому, так і на експортному ринках. Головна мета проєкту - забезпечити стійкий прибуток та повернення інвестицій протягом 4-7 років. Проєкт передбачає використання сучасних технологій та обладнання для отримання високоякісного продукту, будівництво нового виробничого комплексу та придбання необхідного обладнання. Потенційні інвестори отримають можливість отримувати стабільний дохід від продажу сухого молока та брати участь у розвитку інноваційного

бізнесу. Проект також передбачає орієнтацію на зарубіжні ринки, що дозволить підприємству збільшити прибуток за рахунок валютних курсів та забезпечить стабільний розвиток компанії. Перша черга проекту передбачає вартість 150 млн. грн, а у випадку успішної реалізації другої черги, вартість досягне 80 млн. грн на третьому році експлуатації.

$$NPV = -\frac{150}{(1,08)^1} - \frac{80}{(1+0,08)^2 \times (1,085)^1} + \frac{2,02 \times (150-50) - 3,5}{(1+0,15)^1} + \frac{2,1 \times (155-60) - 3,7}{(1+0,15)^2} + \frac{2,0 \times (150-70) - 3,9}{(1+0,165)^1 \times (1+0,15)^2} + \frac{2,2 \times (145-80) - 4}{(1+0,165)^2 \times (1+0,15)^2} + 15 = -\frac{150}{1,08} - \frac{120}{1,277} + \frac{198,5}{1,15} + \frac{195,8}{1,030} + \frac{156,1}{1,191} + \frac{139}{1,397} + 15 = -138,89 - 63,19 + 172,61 + 190,1 + 131,07 + 99,49 + 15 = 406,19$$

Показник чистої приведеної вартості виявляє позитивне значення, що означає, що інвестори можуть розраховувати на заплановану доходність у розмірі 15%-16% на вкладений капітал.

Коефіцієнт прибутковості =

$$\frac{\frac{2,02 \times (150-50) - 3,5}{(1+0,15)^1} + \frac{2,1 \times (155-60) - 3,7}{(1+0,15)^2} + \frac{2,0 \times (150-70) - 3,9}{(1+0,165)^1 \times (1+0,15)^2} + \frac{2,2 \times (145-80) - 4}{(1+0,165)^2 \times (1+0,15)^2} + 15}{\frac{150}{(1,08)^1} - \frac{80}{(1,085)^2}} = \frac{172,61 + 190,1 + 131,07 + 99,49 + 15}{138,89 + 93,97} = \frac{608,27}{232,86} = 2,61$$

Коефіцієнт прибутковості обчислюється за формулою, де кожна гривня, вкладена у виробництво, забезпечує 2,61 доходу.

Далі розглядається інвестиційний проект з виробництва меблевого щита, який включає в себе створення сучасного підприємства з у замкнутому циклі. Проект передбачає залучення інвестицій на будівництво, модернізацію виробництва, закупівлю обладнання та інвентарю, запуск масштабної маркетингової кампанії та можливість отримання високих прибутків.

$$NPV = -\frac{50}{(1,06)^1} - \frac{50}{(1+0,06)^2} - \frac{50}{(1+0,06)^2 \times (1+0,07)} + \frac{4 \times (25-12) - 2,8}{(1+0,17)^1} + \frac{4,1 \times (26-13) - 3,2}{(1+0,17)^2} + \frac{4,3 \times (27-15) - 3,3}{(1+0,17)^2 \times (1+0,165)^1} + \frac{4,8 \times (28-18) - 3,3}{(1+0,17)^2 \times (1+0,165)^2} + 8,9 = -\frac{50}{1,06} - \frac{50}{1,124} - \frac{50}{1,203} + \frac{49,2}{1,17} + \frac{50,1}{1,369} + \frac{48,3}{1,594} + \frac{44,7}{1,858} + 8,9 = -47,17 - 44,48 - 41,56 + 42,05 + 36,60 + 30,30 + 24,06 + 8,9 = 8,7$$

Розрахунок NPV (чистої приведеної вартості) дозволяє зрозуміти, що проект також є доцільним, з позитивним значенням, інвестори можуть очікувати заплановану доходність на рівні 17% на вкладений капітал. Проект передбачає щорічні інвестиції протягом трьох років для оцінки попиту та запобігання потенційним ризикам. Коефіцієнт доходів і витрат, розрахований для цього проекту, становить 1,17, що підтверджує його ефективність.

Коефіцієнт доходів і витрат =

$$\begin{aligned}
 & \frac{\frac{4 \times 25}{(1+0,17)^1} + \frac{4,1 \times 26}{(1+0,17)^2} + \frac{4,3 \times 27}{(1+0,165)^1 \times (1+0,17)^2} + \frac{4,8 \times 28}{(1+0,165)^2 \times (1+0,17)^2} + 8,9}{\frac{50}{(1,06)^1} + \frac{50}{(1,06)^2} + \frac{50}{(1+0,06)^2 \times (1+0,07)} + \frac{4 \times 12 + 2,8}{(1+0,17)^1} + \frac{4,1 \times 13 + 3,2}{(1+0,17)^2} + \frac{4,3 \times 15 + 3,3}{(1+0,165)^1 \times (1+0,17)^2} + \frac{4,8 \times 18 + 3,3}{(1+0,165)^2 \times (1+0,17)^2}} \\
 &= \frac{\frac{100}{(1,17)^1} + \frac{106,6}{(1,17)^2} + \frac{116,1}{(1,165) \times (1,17)^2} + \frac{134,4}{(1,165)^2 \times (1,17)^2} + 8,9}{\frac{50}{(1,06)^1} + \frac{50}{1,124} + \frac{50}{1,203} + \frac{50,8}{(1,17)^1} + \frac{56,5}{(1,17)^2} + \frac{67,8}{(1,165)^2 \times (1,17)^1} + \frac{89,7}{(1,165)^2 \times (1,17)^2}} = \\
 & \frac{\frac{100}{1,17} + \frac{106,6}{1,369} + \frac{116,1}{1,023} + \frac{134,4}{1,595} + 8,9}{\frac{50}{1,06} + \frac{50}{1,124} + \frac{50}{1,203} + \frac{50,8}{1,17} + \frac{56,5}{1,369} + \frac{67,8}{1,588} + \frac{89,7}{1,858}} = \frac{85,47 + 77,87 + 113,49 + 84,26}{47,17 + 44,48 + 41,56 + 43,42 + 41,27 + 42,7 + 48,28} = \frac{361,09}{308,88} = 1,17
 \end{aligned}$$

Проект логістичного центру для зберігання продукції передбачає створення сучасного комплексу з повною логістичною інфраструктурою. Розташований у стратегічному місці з зручним доступом до транспортних вузлів, цей центр має на меті забезпечити ефективне зберігання, переробку та розподіл різних видів продукції.

Проект володіє високим потенціалом для отримання прибутку, оскільки передбачає зростання попиту на продукцію лісового господарства та розвиток ринку логістики. Логістичний центр має сприяти ефективній обробці та зберіганню продукції, зменшуючи витрати на транспортування та зберігання, підвищуючи продуктивність та поліпшуючи якість товарів.

Основні показники ефективності проекту будуть включати в себе фінансові показники, такі як NPV (чиста приведена вартість), індекс прибутковості, термін окупності та інші. Розгляд цих показників дозволить оцінити фінансову привабливість та стабільність цього проекту, а також забезпечить інвесторам зрозумілу основу для прийняття рішення щодо участі в ньому.

$$\begin{aligned}
NPV &= \frac{390}{(1,095)^1} - \frac{300}{(1,095)^2 \cdot (1,085)^2} - \frac{100}{(1,085)^4} + \frac{5,55 \times (125,9 - 70,8) - 25,6}{(1+0,17)^1} \\
&+ \frac{5,8 \times (130,7 - 80,5) - 30,2}{(1+0,17)^2} + \frac{5,3 \times (135,8 - 82,1) - 25,9}{(1+0,17)^2 \times (1+0,145)} + \frac{6 \times (140,7 - 83,2) - 35,8}{(1+0,17)^2 \times (1+0,145)^2} + 22,4 = \\
&-356,16 - 211,27 - 71,94 + \frac{280,21}{1,17} + \frac{260,96}{1,37} + \frac{258,71}{1,57} + \frac{309,2}{1,79} + 22,4 = -356,16 - \\
&211,27 - 71,94 + 239,5 + 190,48 + 164,78 + 172,74 + 22,4 = 150,53
\end{aligned}$$

Показник чистої приведеної вартості для цього проекту також виявляється позитивним, що означає, що інвестори зможуть отримати заплановану доходність на рівні 14% на вкладений капітал. Згідно з планом, проект передбачає річне інвестування у суму 790 млн. грн протягом трьох років для оцінки попиту та запобігання потенційним ризикам.

Отже, усі ці проекти можуть бути рекомендовані для впровадження за умови аналізу та управління потенційними ризиками, що можуть виникнути під час реалізації проектів.

ВИСНОВКИ

У результаті проведених досліджень можна зробити наступні висновки.

Для створення ефективного механізму інвестиційного забезпечення підприємств важливо систематизувати та сформулювати систему інвестиційного забезпечення підприємств. Ця система представляє собою сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів, які визначають пряму інвестиційну діяльність.

Інвестиційна привабливість виявляється не лише в привертанні зовнішніх інвестицій, але й є внутрішньою основою для стимулювання економічного росту та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Оцінка інвестиційної привабливості враховує різні аспекти, такі як стабільність політичного та економічного середовища, ефективність правових механізмів, рівень розвитку інфраструктури, доступність фінансових ресурсів і потенціал для рентабельного вкладання капіталу.

Для ефективного управління інвестиційною привабливістю необхідно розуміти, що на процес формування цього показника впливають різноманітні фактори, які узагальнено можуть збільшити або, навпаки, зменшити його рівень. Ці фактори можна класифікувати за різними категоріями: політичні, економічні, організаційно-правові, законодавчі, соціальні, екологічні, виробничі, інноваційні, інфраструктурні, споживчі, кримінальні, фінансові, ресурсно-сировинні, трудові та інші.

ТОВ «Свіда» створене у 2017 р. з офісом у м. Суми, основним видом діяльності за КВЕД є 46.73 Оптова торгівля деревиною, будівельними матеріалами та санітарно-технічним обладнанням. Підприємство активно розвивається протягом аналізованого періоду, що дозволило за 2022 р. отримати виручку в розмірі 59 млн. грн., що на 8% вище ніж у 2020 р. Такий розвиток призводить до того, що у підприємства залишається більше фінансових ресурсів для покриття постійних і змінних витрат, стимулювання продуктивних співробітників,

погашення фінансових зобов'язань та вирішення інших операційних та стратегічних завдань.

Загальний баланс підприємства протягом аналізованого періоду збільшився на 23,45%, що є результатом розвитку підприємства. Загальний власний капітал збільшився на 54,45%, що свідчить про позитивні зміни у фінансовому стані компанії. Також з'явилися довгострокові кредити банків в 2022 році, що може свідчити про потребу в додатковому фінансуванні для довгострокових проектів.

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2022 р. більший за одиницю, що вказує на те, що підприємство має достатньо оборотних активів для покриття своїх поточних зобов'язань. Порівняно з 2020 роком, коефіцієнт значно виріс, що може свідчити про покращення фінансового стану підприємства. Порівняно з 2020 роком, коефіцієнт швидкої ліквідності в 2022 році значно виріс. Це позитивний сигнал і може свідчити про покращення фінансового стану підприємства. Також це може вказувати на зменшення ризику платежів, оскільки відображає здатність підприємства виконати свої зобов'язання без врахування запасів.

Нормальний тип фінансової стійкості при розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості підприємства вказує на те, що підприємство має стабільні та здорові фінансові показники, які говорять про його здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Такий тип стійкості означає, що підприємство може ефективно управляти своїми ресурсами, має достатні резерви та можливості для погашення зобов'язань, а також здатне витримувати економічні труднощі чи несприятливі умови на ринку. Розглядаючи абсолютні показники фінансової стійкості, нормальний тип свідчить про те, що підприємство володіє резервами та стійкістю, що є важливим для будь-якого успішного бізнесу.

Високий рівень фінансової автономії у 2022 році та зростання порівняно з 2020 роком свідчать про те, що підприємство має значний обсяг власних ресурсів, які використовуються для фінансування активів. Це може свідчити про стійкість підприємства в умовах змін на ринку та здатність вирішувати фінансові завдання за рахунок власних коштів. Коефіцієнт фінансової стійкості, також відомий як коефіцієнт покриття інвестицій, вказує на спроможність підприємства взяти на

себе нові інвестиційні проекти та зобов'язання. Високий рівень цього коефіцієнта може свідчити про те, що підприємство має достатньо власних ресурсів для фінансування нових інвестицій.

Значення 0,69 у 2022 р. вказує на те, що підприємство може покрити лише 69% інвестицій нових проектів за рахунок власних ресурсів. Це може свідчити про обмежені можливості підприємства фінансувати нові проекти власними коштами, і можливо, воно повинно шукати додаткове фінансування в інших джерелах.

Збільшення рентабельності продажів за чистим прибутком з 0,39% до 6,86% свідчить про значущий позитивний тренд, вказує на ефективне управління загальними витратами та оптимізацію оподаткування. Підвищення чистого прибутку свідчить про здатність компанії забезпечити прибуток після врахування всіх зобов'язань. Цей показник вказує на позитивні тенденції у генерації прибутку компанією, для інвестора зростання рентабельності може бути позитивним сигналом.

Дослідивши розрахункові значення показників інвестиційної привабливості підприємства за аналізований період, констатуємо, що у 2022 р. інвесторам може бути цікаво підприємство через підвищення самофінансування, покращення ліквідності та наявність достатньої кількості власних ресурсів для покриття зобов'язань. В результаті проведеного оцінювання, ТОВ "Свіда" у 2022 році можна класифікувати як підприємство "Середньої якості" з ступенем впевненості в оцінці на рівні 64%.

Виявлено, що ТОВ «Свіда» регулярно оцінює ефективність системи управління ризиками та вдосконалює її для забезпечення оптимального рівня управління ризиками в інвестиційній діяльності підприємства.

Проведений аналіз чутливості дозволив виявити критичні фактори, що мають найбільший вплив та розробити заходи для запобігання негативним наслідкам. Діяльність ТОВ «Свіда» виявляє найбільшу чутливість до зміни обсягу інвестованих коштів. Зменшення суми інвестицій на понад 13,77% може призвести до початку отримання підприємством збитків. Крім того, підприємство виявляє чутливість до змін ціни реалізації продукції (зниження не більше 14,77%)

і собівартості виробленої та реалізованої продукції (підвищення на 33,08%). Такі зміни можуть вплинути на фінансовий стан підприємства і його прибутковість.

Враховуючи найменшу чутливість до зміни загальних затрат, підприємству рекомендовано обирати зазначені методи управління ризиками для забезпечення стабільності та ефективності виробництва.

Проведена оцінка доцільності та ефективності випуску лісових облігацій для ТОВ «Свіда» у 2024-2025 роках. З урахуванням фактичних та розрахункових даних, визначено, що оптимальним варіантом розподілу власного та позикового капіталу буде співвідношення 31% та 69% відповідно. Таким чином підприємство має можливість сформувати максимальний обсяг прибутку та рентабельність власного капіталу за високого значення ефекту фінансового левериджу. Передбачаємо, що короткострокові кредити становитимуть 70%, «лісові» облігації – 15%, а поточні зобов'язання за розрахунками – 15%.

Запропоновано інвестиційні проекти з прогнозованим терміном реалізації з 2022 по 2025 рік. Кожен з цих проектів передбачає мінімум чотири роки інвестиційних витрат та спрямовується на зовнішні ринки. Оцінка ефективності проведена за показником чистої приведеної вартості. При цьому інвестори можуть розраховувати на заплановану доходність у розмірі 14-16% на вкладений капітал. Показник чистої приведеної вартості за всіма проектами є позитивною величиною, що означає, що інвестори зможуть отримати заплановану доходність на вкладений капітал. Таким чином, проекти можуть бути рекомендовані для впровадження за умови аналізу та управління потенційними ризиками, що можуть виникнути під час реалізації проектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамась Г., Петренко О. Інвестиційна діяльність підприємств у короно-кризисних умовах. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 2 (75). с. 7-14.
2. Бессонова С., Комаров А., Сурган В. Поліпшення інвестиційної привабливості промислових підприємств. *Вісник Приазовського Державного Технічного Університету*. Серія: Економічні науки. 2023. №. 1 (38). С. 75-80.
3. Близнюк О.П., Іванюта О.М. Підвищення інвестиційної привабливості торговельних підприємств у системі забезпечення їх інноваційного розвитку. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2021. Вип. 1(33). С. 7-22.
4. Бугаєвський М. І., Гасій О. В. Техніко-економічне обґрунтування інвестиційного проекту із значними інвестиціями: сутність та зміст. *Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті* (м. Полтава, 13–14 квітня 2022 р.). 2022. С. 80- 85.
5. Вірянська О.В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємств. *Економіка та бізнес-адміністрування*. № 10. 2019. С. 200-208 .
6. Вовк В. А. Формування напрямків підвищення інвестиційної привабливості підприємства на підставі методів економіко-математичного моделювання. *Бізнес інформ*. 2022. № 3. С. 38-48.
7. Дідур К. М. Сутність інвестиційної діяльності та методи визначення її ефективності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. №5. С. 66-74.
8. Дідур К. М. Сутність, класифікація й структура інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. №. 9-10. С. 30-37.
9. Єпіфанова І. Ю., Литвинюк В. І. Сутність інноваційного розвитку підприємства. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні*. 2023. С. 110 - 119.
10. Казак О. О., Чистякова Д. С. Теоретико-методичні аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємств. *Дослідження фінансових інституцій*

та інструментів розвитку держави, територій та суб'єктів господарювання: теоретичні, методологічні та практичні аспекти. (18 лютого 2022 року, м. Одеса). 2022. Т. 2022. С. 91-94.

11. Кашин Д. М., Бутенко Т. В. Сутність інвестиційної складової при управлінні розвитком підприємства. *Сучасний менеджмент: моделі, стратегії, технології* (28 квітня 2022 р., м. Одеса). 2022. С. 144-149.

12. Китайчук Т. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. *Економіка та суспільство*. 2023. (54). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2781/2701> (дата звернення 15.10.2023 р.)

13. Книш О.А., Падерін І.Д., Жадько К.С. Теоретичні основи інвестиційної політики суб'єктів господарювання. *Науковий погляд: економіка та управління*. №2 (78) / 2022. С. 7-13.

14. Корбутяк А., Сокровольська Н. Роль інвестиційних ресурсів у системі управління підприємством. Collection of scientific paper (November 18? 2022, Stockholm, Sweden). 2022. P. 26-29

15. Крупка М. І., Руцишин М. О. Методи фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств. *Дослідження фінансових інституцій та інструментів розвитку держави, територій та суб'єктів господарювання: теоретичні, методологічні та практичні аспекти*. (18 лютого 2022 року, м. Одеса). 2022. С. 110- 115

16. Куджаїдзе З. Л. Сутність і структура виробничих інвестицій та чинники інвестиційної привабливості підприємства. *Академічні візії*. 2023. №. 18. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/373/331> (дата звернення 16.10.2023 р.)

17. Лагодієнко Н. В., Шаповалова І. О., Рибалко С. В. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності в системі підвищення конкурентоспроможності переробних підприємств АПК. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: економіка та управління. 2021. № 1. С. 49–57.

18. Лисенко І.А. Забезпечення інвестиційної привабливості експортно орієнтованих підприємств у сучасних умовах. *Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (25-28 квітня 2023 р.)*. Суми. 2023. С.474.

19. Лисенко І.А. Формування ефективної системи управління ризиками інвестиційної діяльності. *Матеріали V Міжнародна науково-практична конференція «GLOBAL SCIENCE: PROSPECTS AND INNOVATIONS»*, 28-30.12.2023 Ліверпуль, Великобританія. URL: <https://sci-conf.com.ua/v-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-global-science-prospects-and-innovations-28-30-12-2023-liverpul-velikobritaniya/> (дата звернення 01.12.2023 р.)

20. Мазур Н., Кушнір О. Капітальні інвестиції в економіці України: значення та вплив в умовах змін. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2022. № 4. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-4-03-05/2022-4-03-05> (дата звернення 25.10.2023 р.)

21. Малій О. Г. Джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2020. № 4. С. 72-77.

22. Мельничук М. О. Методичні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості суб'єкта малого бізнесу. *EDITORIAL BOARD*. 2022. С. 190 -195.

23. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємства та організації. Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. № 22. 23.02.1998. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98#Text> (дата звернення 21.10.2023 р.)

24. Михайлович Д. Ю. Сутність та класифікація інвестицій як фінансово-економічної категорії. *Scientific Proceedings of Ostroh Academy National University Series, Economics*. 2022. Т. 53. №. 25. С. 25-29.

25. Музиченко А. О. Стратегії залучення інвестицій в українську економіку: прогнози й виклики. *Академічні візії*. 2023. № 23. С.1-10

26. Насалик В., Баглей Р. Етапи формування стратегії залучення іноземних інвестицій. 2023. URL:

<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/48920/1/%D0%9D%D0%B0%D1%81%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BA%20%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F.pdf> (дата звернення 16.10.2023 р.)

27. Небрат В.В., Корніяка О.В. Особливості механізмів капіталоутворення та інвестування в Україні як чинник фінансових ризиків в умовах війни та післявоєнного періоду. *Грааль науки*. 2022. № 16. С. 31–34.

28. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Інвестиційна привабливість України: основні тенденції, проблеми та ключові вектори вирішення. *Innovation and Sustainability*. 2023. №. 1. С. 164-175.

29. Олійник Я. Економічна сутність інвестиційної діяльності в сучасних умовах господарювання. *Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю* (м. Вінниця, 23 берез. 2022 р.). 2022. С. 94.

30. Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О. Чинники формування інвестиційної привабливості в умовах кризових явищ. *Цифрова трансформація фінансової системи України та країн V-4 в умовах євроінтеграції*. (м. Дубляни, 26 квітня 2023 р.). 2023. С. 141-144.

31. Про інвестиційну діяльність: Закон України. 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення 21.10.2023 р.)

32. Рудич Л., Стеценко В. Інвестиційний розвиток національної економіки: післявоєнні перспективи та напрями. *Наука і техніка сьогодні*. – 2023. №. 7 (21). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/download/4827/4853> (дата звернення 21.10.2023 р.)

33. Самошкіна І. Д., Салогуб Д. О. Інвестиційна привабливість підприємства як ключовий елемент активізації інвестиційних процесів. *Study of world opinion regarding the development of science* (November 22-25, 2022, Prague, Czech Republic). 2022. –С. 125-129.

34. Стахурська, С. А. Механізм обґрунтування інвестиційних рішень. *Сучасний менеджмент у вирішенні проблем розвитку підприємств харчової промисловості: моделі, стратегії, технології*. 2022. С. 329–366

35. Сухомлин М. П., Бабець І. Г. Прямі іноземні інвестиції як форма міжнародних економічних відносин. *Глобальна безпека та асиметричність світового господарства в умовах нестабільного розвитку економічних систем* (м. Кропивницький, 29 листопада 2022 р.) . 2022. С. 270.

36. Тітенко З. М. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності підприємств. *Фінансові механізми сталого розвитку України в умовах сучасних викликів*. 2023. С. 328-331

37. Ткаченко І. П., Мельник Р. В. Інвестиційний менеджмент: класифікація підходів щодо визначення інвестиційного проєкту. *Наукові записки*. 2022. С. 40-45.

38. Томашевська А. М. Аналіз джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємств харчової промисловості. *Modern Economics*. 2020. № 19(2020). С. 189-193.

39. Чапляк Н. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи вирішення в сучасних реаліях. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 40. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1531/1472> (дата звернення 22.10.2023 р.)

40. Чеберяко О. В., Дяченко П. М. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємств агропромислового сектору методом аналізу фінансових показників. *Modern Economics*. 2023. № 39(2023). С. 158-164.

41. Червінка В. Б. Теоретичні аспекти сутності поняття «інвестиційна привабливість». *Безпекові аспекти управління організаціями в умовах війни та та повоєнної відбудови держави: матеріали круглого столу* (м. Львів, 12 травня 2023 року). 2023. С. 112-116

42. Abdullaevich N. I. The Importance of Investment Attractiveness and The Role of Foreign Direct Investors in The Growth of The Country's Economy. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*. 2023. Т. 25. С. 22-26.

43. Alisherovna M. K. Investment Climate In Uzbekistan And Influencing On Some Factors. *Gwalior Management Academy*. 2022. С. 47-52.

44. Azimova H. E. Increasing investment attractiveness of region. *Gospodarka i Innowacje*. 2022. T. 29. C. 178-182.
45. Gulbaxor K. I. Some Aspects of Assessing Investment Attractiveness in the Digital Economy. *Texas Journal of Multidisciplinary Studies*. 2022. T. 7. C. 265-269.
46. Wang Q. et al. Environmental regulation and foreign direct investment attractiveness: Evidence from China provinces. *Review of Development Economics*. 2022. T. 26. №. 2. C. 899-917.

Додатки